

2010 SZEPTEMBER 22

eu eu eu

Europa Varietas Intézet

Institut Europa Varietas - Europa Varietas Institute

Europa Varietas Intézet

Az Europa Varietas Alapítvány által 2009-ben létrehozott Europa Varietas Intézet a XXI. századi igényeknek megfelelően hálózati rendszerben szerveződő kutatóközpont.

www.europavarietas.eu

Dr. Túrke András István (szerk.)

A szlovén elnökségtől a lengyel elnökségig

EuVI Elemzések II. évfolyam 8. szám

Az Európai Unió Tanácsa soros elnökségeinek összehasonlító elemzése a 2008-2011 közötti időszakban, a magyar elnökségre való kiemelt tekintettel.

ISSN 2061-9812

Dr. Túrke András István (szerk.)

A szlovén elnökségtől a lengyel elnökségig

Az Európai Unió Tanácsa soros elnökségeinek, az elnökségi felkészülések összehasonlító elemzése a 2008-2011 közötti időszakban, a magyar elnökségre való kiemelt tekintettel.

Szerzők:

Bródy Anikó (svéd)

Horbulák Zsolt (cseh)

Dr. Hosszú Hortenzia Ph.D (magyar)

Kinga Torbicka (lengyel)

dr. Pusztai Dávid (szlovén)

Dr. Túrke András István Ph.D (belga, francia, svéd, spanyol)

Velich Katalin (spanyol)

Kiadásra előkészítette:

Holndonner Róbert László

© 2010 Europa Varietas Alapítvány

© Túrke András István, Bródy Anikó, Holndonner Róbert László, Horbulák Zsolt, Hosszú Hortenzia, Kinga Torbicka, Pusztai Dávid, Velich Katalin

Az elemzés anyagait a magyar és a nemzetközi szerzői jogok védik. A kiadvány az Europa Varietas Alapítvány kizárólagos jogtulajdona. Tilos részben vagy egészben felhasználni, idegen nyelvre lefordítani a kiadó engedélye nélkül.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	4
I. Belpolitikai viszonyok és a felkészülés fázisai	6
II. Pénzügyi és szervezeti keretek	12
III. Az elnökségek közötti feladatmegosztás (triók)	19
IV. Prioritások (I. és III. pillér) és a nemzeti érdekérvényesítés kérdése	22
V. Kül- és biztonságpolitika, szomszédságpolitika és a bővítés kérdése	31
VI. Az elnökségek mérlege, kitekintéssel a belga elnökségre	35
Összegzés, következtetések	42

Az elemzésben megfogalmazott vélemények nem feltétlenül esnek egybe az Europa Varietas Intézet véleményével és csak az adott szerzőket kötelezik.

Bevezetés

Magyarország 2011. január 1-től június 30-ig fogja betölteni az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét. A spanyol—belga—magyar trióelnökség utoljára hivatalba kerülő tagjaként lehetősége nyílik, hogy annak ellenére, hogy intézményi kapacitása alacsonyabb, mint a régebbi tagállamoké, sikerrel vegye az elnökségi periódusa előtt álló kihívásokat; és ezzel szervezesebben integrálódjon az Unióba. Az uniós íratlan szabály szerint a teljes jogú tagság igazi próbája az első elnökség véghezvitele.

Az elnökség azért is fontos állomás Magyarország számára a teljes tagság felé vezető úton, mert egyrészt szükségessé teszi az intézmények EU-konform átalakítását – ezzel hatékonyságra ösztönözve –, másrészt növeli a magyarok EU-tudatát, hisz az elnökségi félév alatt a lakosság felértékeli az ország szerepét a közösségi folyamatokban.

A lehetőségek mellett azonban komoly kihívásokat is rejt az elnökségi félév. A sikeresség kulcsa a gondos felkészülés, az uniós, illetve az elnökségi felkészülést érintő belpolitikai kockázatok kezelése. E tekintetben a felkészülés jól halad, de mind a politikai, mind a szakmai tervezésnek alkalmasnak kell lennie a folyamatos újratervezésre, az események rugalmas követésére – a felkészülés és az elnökségi félév során egyaránt.

A felkészülési folyamat sikeressége azon is múlik, mennyire vagyunk tisztában egyrészt a magyar elnökséget megelőző EU-elnökségek céljaival és prioritásaival, másrészt az elnökségünk periódusán átívelő célokkal és tervekkel; mennyire vagyunk képesek ellesni a korábbi elnökségek bevált módszereit, sikereik titkát, vagy éppen tanulni kudarcaikból. Az EU nemzetek fölötti, általános céljainak képviselőtén túl tudnunk kell jó kompromisszumokat, alkukat, *package dealeket* kötni, egyensúlyozni a tagállamok olykor zéró összegű játékaik között, jól ismerve az egyes államok „érzékeny területeit”, nemzeti érdekeit és hosszabb-rövidebb távú céljait.

Nem szabad elfelejtkeznünk majd elnökségi eredményeink utóhasznosítási folyamatairól és marketingjéről - főként Magyarország európai uniós és tágabb nemzetközi megítélésének szempontjai miatt. Ha az elnökséget nem túlnyomó részben a politikai marketing eszközeivel készülünk kitölteni, akkor jó alkalomunk nyílik a nemzetközi bizalom visszaszerzésre is, javítva az uniós szinten évek óta meglehetősen rossz országimázsunkon.

Mindezen képességek és ismeretek szükségesek ahhoz, hogy saját céljaink eléréséhez megfelelő tárgyalási pozíciókat tudjunk kialakítani, illetve hogy a mélyebb ismeretek hiánya miatt az EU csúcsán ne szoruljunk majd a nemzetközi események és egyeztetések perifériájára.

E tanulmány e fenti szempontok alapján készült és kíván segítséget nyújtani a 2008 és 2012 közti időszak elnökségeinek, illetve elnökségi felkészüléseinek összehasonlító elemzésével (“a szlovén elnökségtől a lengyel elnökségig”).

Elsőként a *belpolitikai viszonyok* és az elnökségre való *felkészülés fázisai* kerülnek bemutatásra. A második fejezet az elnökségeket adó országok *pénzügyi és szervezeti kereteivel* foglalkozik. Ezt követően az elnökségek közötti feladatmegosztás alakulása (*triók*) és az eddigi együttműködési tapasztalatok kerülnek sorra.

A triók céljainak bemutatása után a negyedik fejezet egy szinttel lejjebb tekintve tárgyalja az elnökséget adó államok prioritásait az I. és a III. pillér kapcsán; itt kerül bemutatásra az is, hogy az összeurópai célokban, illetve célok mögött hogyan jelenik meg a *nemzeti érdekérvényesítés* az egyes elnökséget betöltő államok esetében. Az ötödik fejezet az elnökségek *kül- és biztonságpolitikai* lehetőségeit, szomszédságpolitikai mozgástereit és a bővítés kérdéséhez való hozzáállásaival foglalkozik. Végezetül pedig az utolsó rész megvonja a *megvalósítás mérlegét* a szlovén, a francia, a cseh, a svéd és a spanyol elnökség tekintetében, valamint kitekintést nyújt a hivatalban lévő belga elnökségre.

Budapest, 2010. szeptember 22.

I. Belpolitikai viszonyok és a felkészülés fázisai

Egy EU-tagállam számára az Európai Tanács és az Európai Unió Tanácsa soros elnökségének ellátása még akkor is komoly politikai és logisztikai kihívást jelent, ha régebbi és nagyobb tagállamról van szó, amely már több alkalommal is tapasztalatot szerzett e nehéz feladat végrehajtásában. Szlovénia 2008. tavaszi soros EU-elnökségének tétje ehhez képest nem csak annyival volt több, hogy egy kis – és ennek megfelelően korlátozott kapacitásokkal rendelkező – és új – vagyis korábbi rutinjára támaszkodni még nem tudó – tagállam látta el a soros elnöki feladatokat. Szlovénia volt az első a 2004-ben csatlakozott tízek közül, amely betöltötte ezt a tisztséget; rajta keresztül tehát az EU régebbi tagállamai egyben az új tagok politikaformáló és szervező képességéről, áttételesen tényleges „európai érettségükről” is benyomást kaphattak. Német és portugál társával egyetemben a szlovén elnökség abból a szempontból is úttörő jellegűnek tekinthető, hogy az említett országok soros elnökségei már trió formájában, egymással szervesen összekapcsolódva látták el soros elnöki feladataikat.

A szlovén politika mind a saját országának megítélésével kapcsolatos, mind pedig a többi új tagállam irányában fennálló felelősségével tisztában volt. Mivel a 2008. tavaszi elnökség után néhány hónappal (2008 szeptemberében) voltak esedékesek a parlamenti választások, különösen fontos volt gondoskodni arról, hogy az elnökségi ügyek mentesüljenek a tavasz folyamán várhatóan felpörgő választási kampány hatásai alól. A Janša-kabinet – amelyet a sikeres elnökség ellenére a szlovén választók a szeptemberi voksoláson menesztettek – fél évvel az elnökségi időszak kezdete előtt olyan egyetértési nyilatkozatra tett javaslatot az ország politikai erői számára, amelynek értelmében az európai ügyeket nem lehet választási haszonszerzésre felhasználni, illetve azok nem terhelhetők hazai politikai kérdésekkel. Bár a nyilatkozathoz végül nem csatlakozott minden ellenzéki párt, a kormány szerencsésnek volt mondható, hiszen az elnökségi félév komolyabb belpolitikai „ügyek” nélkül telt el; a fontosabb politikai erők láthatóan felelősségteljesen közelítették meg a kérdést, fenntartva a szükséges kooperációt a siker érdekében.

Szlovénia 2004-ben csatlakozott az EU-hoz és a NATO-hoz, 2007-ben sikeresen bevezették az eurót és ugyanez év decemberében lett a schengeni térség tagja. Az ország már 2005-ben, vagyis két és fél évvel az EU-elnökségét megelőzően elkészítette kommunikációs stratégiáját. Az elnökség prioritásainak kialakítását is gyakorlatilag már 2006-ban behatárolta a német–portugál–szlovén trió céljainak deklarálása. Mindettől függetlenül a leendő „szlovén félév” prioritásait hivatalosan csak 2007 novemberének elején egyeztetette Janez Janša szlovén miniszterelnök az Európai Bizottság elnökével Brüsszelben.

Az elnökséget (2000 után) 2008 második felében betöltő Franciaországban a szokásos elmentések megléte ellenére az ország nemzetközi színtéren való megjelenése kapcsán elég jó a kormány-ellenzék együttműködés. Ez részben egyfajta szükségszerűség is, hisz számos jelentős nemzetközi szervezet (Európai Központi Bank: Jean-Claude Trichet, jobboldali; WTO: Pascal Lamy, PS - szocialista; IMF: Dominique Strauss-Kahn, PS) élén is francia vezető áll, méghozzá – mint azt a felhozott példákban láthattuk – belpolitikailag egymással szemben álló politikai oldalokról. E kinevezések mindegyikét Sarkozy elnök pártja, a jobboldali UMP támogatta, sőt Dominique Strauss-Kahn esetében saját maga javasolta azt.

(Az EKB és Sarkozy közt viszont feszült a viszony, mert az EKB-ben annak szigorú monetáris politikája miatt a francia elnök a nemzeti célok egyik legfőbb akadályozóját látja.)

Az európai alkotmányos szerződés leszavazása után, 2005-től nyilvánvaló volt, hogy még két évig, Chirac elnök mandátumának lejártáig Franciaországban az EU-t érintő ügyek stagnálásra vannak ítélve. A francia elnökségre való felkészülés lényegében Nicolas Sarkozy 2007. májusi hatalomra kerülésével élénkült meg. Az új elnök 2007. augusztus 27-én mutatta be az elnökség prioritásait Franciaország nagyköveteinek. Nagy és az európai ügyek terén bejáratott adminisztrációról lévén szó, a felkészülés nem jelentett különösebb kihívást, hacsak annyiban nem, hogy az igen aktív Sarkozy elnök új kezdeményezéseinek sorozatát néha nemzeti szinten is nehéz követni, miközben az intézményi struktúrában a (baloldali Bernard Kouchner által vezetett) Quai d'Orsay fokozatosan meggyengült.

A 2009. január 1-én hivatalba lépett Csehországban évek óta rendkívül kiegyensúlyozottak a politikai erőviszonyok: Topolánek kormánya igen gyengén, ingatag politikai kompromisszumok eredményeként került az EU-elnöki székbe. Mint ahogy az várható volt, egy 2009 márciusában benyújtott bizalmatlansági indítvány miatt a kormány meg is bukott. Az új miniszterelnök április 9-től Jan Fischer lett. Problémát jelentett még, hogy a kormány-ellenzék viszony miatt Csehország hosszú ideig az elnöksége alatt sem ratifikálta a Lisszaboni szerződést, mert a polgári demokraták (ODS) attól tették függővé a megszavazását, hogy a szociáldemokraták (ČSSD) hozzájárulnak-e az amerikai radarrendszer telepítéséhez.

A január első heteire várt ratifikáció végül csak 2009. május 6-án történt meg, végig Damoklész kardjaként lógva a cseh elnökség feje fölött. A kormány-ellenzék konfliktuson felül komoly problémát jelentett a kormány és az államelnök között húzódó választóvonal is. Noha parlamentáris köztársaságként a miniszterelnöki hatalom jóval erősebb a főként reprezentációs feladatokat ellátó államelnökénél, a széles nemzetközi ismertséggel rendelkező Václav Klaus elnök karizmatikus személyét és véleményformálását korántsem lehetett ignorálni. Klaus ugyanis euroszkeptikusságáról híresült el, ami uniós szinten is rányomta a bélyegét Csehország megítélésére. Ráadásul Topolánek hiába hirdette magát minden fórumon Európa-barátnak, ha pártjának (ODS) a fele is Klaus mellett állt.

A csehek felkészülése az elnökségre 2007 januárjában kezdődött, Alexandr Vondra kormányra kerülésétől. Ekkor alakult meg a kormányhivatal ezzel foglalkozó szekciója. A cseh elnökség legnagyobb feladata a francia elnökség alatt elfogadott 200 milliárd eurós fiskális élénkítő csomag kezelésére való felkészülés volt.

2001 után 2009 második felétől újra Svédország töltötte be az EU elnöki tisztét. A svédek a trió problémái és a felkészülés visszásságai ellenére több lényeges ponton is áttörésre készültek. A szokásos módon ők is igencsak konszenzuskészek a kormány-ellenzék viszonylatban, főleg ami a nemzetközi színtéren való megjelenést jelenti. Általában nem tapasztalható, hogy ilyen jelentős megmérettetés kapcsán az ellenzék nyílt támadást intézne a nemzetközi reflektorfényben lévő kormány ellen. Ami még vitára adott okot kormány és ellenzéke között, az annak kérdése volt, hogy Svédország a 2009 novemberétől hivatalba lépett új Bizottságba Carl Bildt külügyminisztert, korábbi miniszterelnököt delegálja-e.

(Végül a 2010 február 10-én hivatalba lépő II. Barroso-Bizottságban az elnökségi felkészülést koordináló liberális Cecilia Malmström lett a svédok által delegált belügyi biztos.)

A 2006 óta hivatalban lévő svéd kormány deklarált célja már megválasztásakor az volt, hogy Svédországot „az EU szívébe helyezze”. A svédoknál 2007 ősztől váltak intenzívve az előkészületi munkálatok: már ekkor kidolgozták az öt prioritást, melyekkel meg kívánták határozni elnökségi ciklusukat. Ennek ellenére, a kihívások nagyságához képest Svédország egyes elemzések szerint igen későn kezdett hozzá az EU-elnökség előkészítéséhez, és nem mondható, hogy a felkészülés feszített tempóban folyt volna. A svédok programtervüket csak 2009 januárjában mutatták be, de részletekbe hónapokig nem bocsátkoztak. Ez azok véleményét látszott erősíteni, akik szerint a svéd elnökség az euroszeptikus vonalat kívánja folytatni.

Spanyolország 1986-os csatlakozása óta három alkalommal került sorra az elnökségi rotációban. Az eddigi spanyol elnökségeket meghatározó belpolitikai tényezők közül kiemelkedik a kormányzó erők jellege. Az 1989-es és 1995-ös szocialisták által irányított, illetve a 2002-es néppárti vezetésű elnökségek között jól érzékelhetők az eltérő világnézetből adódó különbségek. Míg González az integráció föderális megközelítését erősítette (különösen 1989-ben, kevésbé markánsan 1995-ben), Aznar inkább a nemzetek Európájának jegyében politizált.

2010 elején a spanyol kormány élén 1995 után ismét egy szocialista miniszterelnök készült arra, hogy bizonyítson nemzetközi szinten is. Zapatero eredeti tervei szerint elnöksége során nem csupán levezényli majd az eseményeket, de Európa jövőjének aktív alakítójaként kívánt fellépni. Az elnökségi program számos pontja érintett olyan problémákat, amelyek kezelése nagyfokú empátiát és konszenzusereső együttgondolkodást igényel. A spanyol miniszterelnököt eddigi hivatali ideje alatt ugyanakkor inkább határozott véleményei és döntései, mint konszenzusereső magatartása jellemezte, ezért az elnökségi program sikeréhez Zapaterónak is új oldalát kellett megmutatnia.

A spanyol elnökséget előkészítő szervezőbizottságot 2008 őszén állították föl. Ezzel egy időben a külügyminisztérium és az elnökség előkészítésére kijelölt vezető tisztviselők megkezdték az egyeztetéseket a megelőző és a következő elnökségeket adó tagállamokkal. Hogy az egyeztetések a legmagasabb szinten is hatékonyan működjenek, létrehoztak egy közvetlenül a kormányhoz delegált bizottságot is a 2010-es EU-elnökség előkészítésére.

Ezen túlmenően Spanyolország esetében külön figyelmet érdemelt az elnökségi félév nemzetközi diplomáciai előkészítése is: így például megkezdődtek, elsősorban Marokkó bevonásával, egy ezen időszakra eső földközi-tengeri csúcs előkészületei – különös tekintettel a helyszínválasztásra –, illetve 2009. április 28-án pedig a spanyol és a francia védelmi és külügyminiszterek írtak alá egy közös biztonságpolitikai nyilatkozatot, amely lényegében azt rögzítette, hogy Franciaország milyen bilaterális alapú segítséget nyújt Spanyolországnak a CFSP/CSDP területén a francia elnökség által elkezdett törekvések folytatásához. Továbbá a két ország megegyezett a gazdasági válság kezelésével és a Mediterrán Unióval kapcsolatos kérdésekben való együttműködésről is. Zapatero miniszterelnök egy nappal később, 2009. április 29-én, egy Barroso bizottsági elnökkel tartott közös brüsszeli sajtótájékoztató keretében ismertette a spanyol elnökség direktíváit.

Belgiumban Olivier Chastel külügyi államtitkár lett megbízva a belga elnökség előkészítésének koordinálásával. 2008 májusában, majd szeptember 24-én Brüsszelben egyeztetett spanyol és magyar kollégájával, Diego López Garridóval és Iván Gáborral a trió céljairól. 2008 novemberében a speciális belga prioritásokhoz kapcsolódva is szervezetek már egy kéthónapos internetes konzultációt a belga közvélemény feltérképezésére. A felkészülést pont a végső fázisban veszélyeztette a legjobban a kormányválság és a flamand elszakadási törekvések felerősödése.

A magyar EU-elnökségre való előkészületeket nagyban befolyásolja az is, hogy a felkészülési időszak végén országgyűlési választásokra került sor. Úgy vélték, a kormányváltás lehetőségének fölmerülése aggályokat szülhet a felkészülés folytonosságának tekintetében.

Politikai biztosítékként 2008. február 21-én ötpárti EU-elnökségi munkacsoport jött létre, ami az elnökségi felkészülés feladatai kapcsán hivatott megteremteni a parlamenti pártok közti közös álláspontot. Az ötpárti bizottság munkája során megkülönböztette a konszenzuális és a konzultatív témaköröket. A különbség gyakorlatilag annyi, hogy az előbbiben lehetőség nyílik konszenzusos állásfoglalások kialakítására, míg az utóbbi esetben csupán a konzultáció folytatása a cél.

A konszenzusos témakörök között szerepel a magyar EU-elnökség prioritásainak meghatározása, a magyar elnökség arculata, szimbólumai és az elnökség fő üzenete, valamint az elnökség lebonyolításával kapcsolatos személyügyi-intézményi struktúra elvi kérdései; a konzultatív kérdéskörök közé sorolták mindezeket túl a magyar EU-elnökségre vonatkozó belföldi és nemzetközi kommunikációt, az elnökség költségvetését, az elnökséghez kapcsolódó programok és rendezvények megtervezését, továbbá az elnöki tisztségben rejlő lehetőségek feltárását. A bizottság ülésein a parlamenti pártok állandó képviselői mellett képviselteti magát a Külügyminisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, illetve meghívottként a kormány képviselője.

Az elnökségi felkészüléssel kapcsolatos kodifikációs munka Magyarországon 2007 elején indult el. A 2011 első felére eső magyar elnökségi periódus előkészítésének első konkrét lépése az EU Elnökséget Előkészítő Bizottság 2007. június 26-án történő létrehozása volt. A felkészülés központi irányítását – a Kormány 2079/2007. (V.11.) határozata alapján – a külügyminiszter látja el, a többi érintett miniszterrel együttműködve. A felkészülési menetrend kialakításakor fontos szempont volt, hogy Magyarország 2010 év elejére - a csoportos elnökség kezdetére - készen kell álljon arra, hogy csatlakozzon az elnökségi trió munkájához.

A humán erőforrás feltérképezéséhez első lépésként azonosították az uniós feladatköröket. 2007 végéig lezajlott a 250 tanácsai munkacsoport elnökének kiválasztása, majd pedig a koordinációs feladatokkal foglalkozó stábtagek kiválasztására is sor került. Az elnökséghez szükséges teljes humán erőforrás biztosítása gyakorlatilag már 2008 őszére lezárult. A stábtagek részére 2008 novemberében megkezdődtek a képzési programok (nyelvtudás- és kompetenciafejlesztés, uniós alap- és szakismereti képzés); a leendő elnökségi stábtagek közül az a 600 fő, akit a tárcák már kiválasztottak, 2010 elejére elvileg teljes mértékben felkészült feladatai elvégzésére.

A magyar elnökség egy igazán eseménydús fél évben veszi át az Európai Unió elnökségét. Ekkor kerülnek a napirendre olyan nagy horderejű uniós szakpolitikai kérdések, mint a lisszaboni stratégia felülvizsgálata vagy az új költségvetési tervezet első vitája. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy a Bizottság várhatóan 2010 végén áll elő a költségvetésre, illetve a közösségi politikák jövőjére vonatkozó javaslatával. A korábbi tapasztalatok szerint a javaslatok betervezését követő időszakban kerülnek felszínre a tagállami érdekek, amelyeket a soros elnökséget betöltő országnak kell koordinálnia.

A magyar elnökség féléve alatt előre láthatóan két, az összes tagállam kormány-, illetve államfőjének részvételével zajló EU-csúcs lesz Brüsszelben, de rendkívüli esetben sor kerülhet magyar helyszínen, várhatóan Budapesten rendezett csúcstalálkozóra is. Az elnökségünk kezdetére a központi közigazgatásnak készen kell állnia a magas rangú vendégek fogadására és elszállásolására, ki kell építenünk a megfelelő informatikai infrastruktúrát, valamint képesnek kell lenni a rendezvényekhez tartozó logisztikai feladatok magas szintű elvégzésére, magas színvonalú rendezvények levezénylésére és biztosítására.

Lengyelországban 2007. október 21-én a liberális PO (Civil Platform) Donald Tusk vezetésével legyőzte a Kaczyński fivérek által vezetett konzervatív PiS-t (Jog és Igazság Pártja). A Tusk-féle koalíciós kormány, a PO és a PSL (Centrista Parasztpárt) szövetségéből alakult meg, és nem rendelkezik abszolút többséggel (209 képviselői hely a 460-ból). Mindezek fényében a várakozásoknak megfelelően az elnökségi felkészülés minden bizonnyal nem lesz zökkenőmentes, főleg ha még azt is hozzászámítjuk, hogy az új lengyel kormány egyik legfőbb célja a 2012-es (majd 2015 utánra módosított, a lakosság által nem támogatott) euróövezeti csatlakozás lett. Ugyanez igaz az uniós elnökségi periódusra is, miután a következő parlamenti választásokra előreláthatólag pont akkortájt (2011 ősze) kerül majd sor.

A lengyel politikai elitre komoly csapást gyakorolt a 2010 április 10-én a katyni megemlékezésre igyekvő elnöki különgép Szmolensz közelében történt katasztrófája. Rendkívüli elnökválasztásokat kellett tartani, mely a 2010 augusztus 6-án hivatalba lépő Broniszlav Komorowsky - korábbi ideiglenes elnök - győzelmét hozta. Mindennek a komoly pozitív hozadéka, hogy a miniszterelnök és a (középerős, vétójoggal rendelkező) új államelnök immár egy irányba húz és tovább erősödött a korábbi konfrontatív, a Kachinsky fivérekhez köthető lengyel (kül)politika jelentős revíziója.

Az uniós elnökség kapcsán a lengyel felkészülés stádiumai a következők: Első lépésként azonosították a feladatokat, illetve 2007 végéig megtörtént a 250 tanácsi munkacsoport szakértő elnökének kiválasztása.

2008-ban felállították a felkészülést koordináló centrumot, kiválasztásra kerültek a káderek és megindult a gyakorlati együttműködés Dániával és Ciprussal.

2009-ben felosztották a feladatokat az Integrációs Bizottság, a Külügyminisztérium, a Miniszterek Tanácsa és egyéb intézmények között, elkészítették a büdzsére vonatkozó becsléseket, megindították a központi és szektorális képzéseket. Megindult a lengyel elnökség előtti magyar elnökséggel való együttműködés is.

Még 2009-ben kidolgozták továbbá az elnökség célrendszerét (2009. 1–2. negyedév), illetve kialakították az elnökség hozzávetőleges programját és naptárát, megtervezték a megrendezésre kerülő eseményeket (3–4. negyedév). 2009 3. negyedévében megkezdődött az intézmények törvényjavaslatainak monitoringja (ez 2010 2. negyedévéig tartott). 2010-re tervezték a jogalkotási program az Európai Bizottság segítségével való meghatározását, a promóciós anyagok elkészítését, a 18 hónapos lengyel—dán—ciprusi elnökségi program végső formába való öntését, hivatalos bemutatását (1. negyedév) és a képzési programok folytatását.

2011-ben megindul a magyar elnökséggel való „hivatalos” koordinációs munka, a lengyel elnökség promóciója, a weblap elkészítése és az EU Tanács Pénzügyi Bizottságának irányítása.

II. Pénzügyi és szervezeti keretek

A szlovén elnökség költségvetését a kormány előzetesen 62 millió euróban állapította meg, ami például a cseh elnökség mintegy 74 millió eurójához képest feszítettnek mondható. Utólag egyes illetékesek úgy vélekedtek erről, utalva a nagyszámú előre nem látott esemény megtartására és az ezekkel járó többletkiadásokra, hogy az elnökségi költségvetést „nem lehet túltervezni”, nincs az a nagyvonalú tervezés, amit a ténylegesen felmerült kiadások ne haladnának meg.

Különösen fontos megfelelően nagy ráhagyással tervezni bizonyos protokolláris eseményeket, illetve a megrendezésre kerülő találkozók számát, mert ezek nagy mértékben ki vannak téve politikai fejleményeknek, és ennek megfelelően az előzetesen számítottnál több költséget is emésztettek fel.

Az elnökségi feladatok országon belüli irányítását az I. és III. pillérbe tartozó ügyek tekintetében a Miniszterelnöki Hivatalon belül működő Európai Ügyek Kormányhivatala látta el (melyet államtitkári rangban Janez Lenarcic vezetett), míg a közös kül- és biztonságpolitikát jelentő II. pillér tekintetében a Külügyminisztérium volt az illetékes.

A politikai irányítást egy „Core Working Group” (CWG) végezte, amit a kormányfő elnökölt és tagja volt többek között a pénzügyminiszter, a külügyminiszter, valamint a közigazgatást irányító miniszter is. A CWG-nek alárendelve működött az előkészítő munkálatokkal foglalkozó operatív csoport, ami a minisztériumok és az érintett egyéb országos hatáskörű szervek képviselőiből állt. A konkrét feladatokkal öt projektcsoport foglalkozott (elnökségi program; személyzeti ügyek; PR és közkapcsolatok, logisztikai ügyek; költségvetés).

A szlovén elnökségi stáb körülbelül 400-500 főt tett ki, akiket még egyszer ennyi adminisztratív és kiszolgáló személyzet segített. A kis létszámot a modern infokommunikációs technológia széleskörű használatával igyekeztek kompenzálni – gyakorlatilag számos munkatárs egyszemélyes mobil irodaként működött. Munkájukat nem annyira a szervezeti hierarchia (főosztály-osztály) szerinti beosztásban, mint inkább funkcionális szempontok szerint, feladat-megközelítésben végezték, ami szintén elősegítette a kis létszámmal való hatékony munkavégzést.

A kormányzat a stábtagekat tanulmányi szerződés keretei között angol és francia nyelvi képzésben részesítette és munkájukért fizetés-kiegészítést kaptak. Az elnökségistáb-tagok mellett számos más kormányhivatalnok is bekapcsolódott a munkába, így az elnökségi feladatok ellátása összesen mintegy 2800 (más források szerint 2110) szlovén köztisztviselőt érintett. Mellettük a kormányzat körülbelül 300 határozott időre szóló munkatársat vett fel, akik többsége az elnökségi félév lezárulta után is a közigazgatásban maradt. Rajtuk kívül besegített még az elnökségi munkába mintegy 130 külső szakértő is, valamint mintegy 250 diák mint gyakornok.

A soros elnökségeknek általában mindig nagy kérdése, hogy az adott elnökség „fővárosi típusú” vagy „brüsszeli típusú”-e, vagyis hogy honnan történik a feladatok ellátása. Tekintettel az ország méreteiből adódó kapacitás-korlátokra, Szlovénia elnökségi feladatait a brüsszeli és ljubljanai munkatársak szerves együttműködésével látta el, tanácsi munkacso-

portonként eldöntve, hogy melyiket látják el a fővárosból és melyiket a brüsszeli állandó képviselőtről.

Kulcskérdés volt még, hogy a Lisszaboni szerződés hatályba lépéséig harmadik államokban és a multilaterális nemzetközi szervezetek székhelyein is a soros elnökség jelenítette meg az Európai Uniót, ami nem kevés koordinációs és protokolláris tevékenységgel járt, az ENSZ esetében pedig csak a brüsszeli Állandó Képvisellel összemérhető mennyiségű és rendkívül szerteágazó feladategyüttest jelentett. (Mivel az Európai Külügyi Szolgálat várhatóan csak 2010 végén, 2011 elején áll fel, kisebb mértékben a magyar EU-elnökség is szembe találhatja magát ezzel a problémakörrel.)

Mindezek miatt az elnökségi feladatok ellátása nem kis kihívás elé állította az Európán és Észak-Amerikán kívüli térségekben nem túl kiterjedt külképviseleti hálózattal rendelkező Szlovéniát, amely így nagy számban bízott meg az elnökségi feladatok ellátásával más EU-tagállamokat azon fővárosokban, ahol neki magának nem volt erre alkalmas diplomáciai képviselete.

A francia elnökség költségvetése a „nagyállami” elnökséghez mérten jóval jelentősebb, a szlovén elnökségi kiadásoknak több, mint háromszorosa, 190 millió euró volt; a kommunikációs költségek ebből 15 millió eurót tettek ki. Ez a költségvetési keret a 2000-es francia elnökség büdtségének is a háromszorosa volt. A kormányzati költségeket főleg Sarkozy elnök utazási költségei terhelték meg, de az EU-elnökség alatt komoly országjárás, PR-kampány folyt a francia miniszterek részvételével is. A nem-állami szféra a költségekhez való szponzori hozzájárulásának legeklatásabb példája az a 100 gépkocsi, amit – ugyan nem pusztán hazafias érzületből, hanem végül leginkább a külföldi konkurenciától tartva – a francia autógyárak bocsátottak az elnökség rendelkezésére.

A francia elnökség szervezeti keretei sokszintű, állandó és ideiglenes szervezeti elemeket egyaránt tartalmazó struktúrát alkottak. Minisztériumi szinten, a kabinetek politikai döntései értelmében, az adminisztráció egyrészt a korábbi elnökségektől megörökölt témákat (pl. energia- és klímakérdés), másrészt a saját kezdeményezéseket (pl. immigrációs paktum) dolgozta ki részleteiben – folyamatos együttműködésben a cseh és svéd kollégákkal. Az SGAE (Secrétariat général des affaires européennes – Európai Ügyek Főtitkársága) szintje szervezetileg és politikailag is a miniszterelnök alá van rendelve; ez dolgozza ki azon álláspontok részleteit, melyeket Franciaország Brüsszelben képvisel, és fő feladata az, hogy minden illetékes minisztériummal egyeztetvén megteremtse Franciaország „egyeséges hangját” összeurópai szinten.

2008 júliusa és 2009. január 1-e között funkcionált az ideiglenes jellegű, 5 tagból álló ún. „PFUE Sejt”, ami kimondottan a francia elnökség (francia rövidítéssel PFUE) előkészítése miatt jött létre – ez a sejt Florence Ferrari vezetésével áttekintette a francia elnökségi célok koordinációját és az elnökségi honlap szerkesztői csapatával a kommunikációs stratégiát; a PFUE koordinátora, Pierre Heilbronn felelt a tárcaközi egyeztetésekért, az EP-vel való kapcsolattartásért, a kommunikációért és az európai intézményekre gyakorolt francia „befolyásért”, Gilles Briattával, a miniszterelnök európai ügyekért felelős tanácsadójával együttműködésben.

Az SGPFUE-t (a PFUE Főtitkársága) 2007 júniusában, a francia elnökségek történetében elsőként hozták létre, és Claude Blanchemaison vezetése alatt az elnökség logisztikájával

és főleg a pénzügyi keretek betartásának felügyeletével egyfajta „elnökségi számvevőszékként” működött. A szerv az elnökség előtt a minisztériumokkal egyeztetett a rendezvények költségeiről, az elnökség alatt a programok lebonyolítását ellenőrizte (részben magának a főtitkárnak a helyszíni jelenléte mellett, de nem sértve a protokollfőnökségek hatáskörét), míg az elnökség után az elszámolást és az egyenlegek rendezését végezte 2009 márciusáig, amikor feladatai befejeztével feloszlatták.

Míg az SGAE és az SGPFUE elméletileg a Matignon közvetlen fennhatósága alá tartoznak, a Sarkozy-féle új, központosított elnökségi struktúra ezen a két szinten is éreztette hatását: az Elysée palota mindkét szerv üléseire delegált egy-egy tanácsost, aki az elnök nevében gyakorlatilag felülbírálhatta ezek döntéseit. Az Európai Ügyek Államtitkársága (Secretariat d'État aux affaires européennes) dolgozta ki a PFUE stratégiáját, melyben minden minisztérium részt vett Jean-Pierre Jouyet, az európai ügyek államtitkárának vezetése alatt. A Brüsszeli Állandó Képviselőlet is kulcsszerepet töltött be mind az előkészületek folyamán, mind az elnökség alatt, elsősorban az EP-vel és az egyes tagállamokkal való kapcsolattartás tekintetében.

Mint a fentiekből látható, számos átfedés adódott az újonnan létrehozott és a már meglévő szervek között a hagyományosan is rendkívül bürokratikus Franciaországban, ahol az „új feladat = új szervezeti egység” elv dominál. Mindezt a franciák is elismerték: Folyamatosan egymást hívogatták a különféle egységek telefonon átlagban napi 10 alkalommal, hogy az átfedéseket lehetőleg elkerüljék. A bürokrácia visszafogásával talán többet lehetett volna megspórolni, mint a külön létrehozott „elnökségi számvevőszék” szigorú ellenőrzéseivel.

A cseh elnökség költségei 3,3 milliárd cseh koronát, azaz 124,5 millió eurót tettek ki. A költségek fele az előkészítésre, másik fele a szorosán vett elnökségi költségekre lett kalkulálva. Ezen összegből 1 milliárd koronát a cseh államkincstár állt, a maradékot a minisztériumok költségvetéséből gazdálkodták ki. A teljes kiadási oldal végül 4,3 milliárd cseh korona lett. Cseh vélemények szerint ez az összeg megfeleltethető a szlovén, finn és osztrák kiadásoknak. Ebből a konferenciahelyszínek bérleti díját, akkreditációs kiadásokat, honlapok fenntartását, propagációs költségeket, tolmácsolást, étkeztetést (stb.) fedezték. Az összeg jelentős részét a két brüsszeli csúcstalálkozó finanszírozására fordították.

További jelentős tételt jelentettek a nagykövetségek megnövekedett kiadásai – például a brüsszeli állandó képviselőlet száz fővel bővült, de 2009 végére ismét visszaáll a régi szám. Speciális kiadást jelentett még az alkalmazottak iskoláztatása is. A külön számolt PR-kiadások 280 millió koronát tettek ki – ebbe olyan tételeket kell beleérteni, mint például az osztozható reklámtárgyak (nyakkendők, tollak, bögrék stb.). Egyéb forrásként fontos a szponzori hozzájárulásokat megemlíteni: a Volkswagen például 1 koronáért biztosított gépkocsikat a cseh elnökség számára; az elnökség további szponzorai az Avnet, a DHL, a Microsoft, a Plzenský prazdroj, a Mattoni, a TTD, és az O2 voltak.

Az uniós elnökségnek lényegében nincs egységes modellje, és - egy újabb kategorizálás alapján - három típusát szokták elkülöníteni: centralizált, decentralizált, vegyes. A csehek a vegyes modellt alkalmazták. Az elnökség szervezeti kereteit illetően a cseh kormányhivatal és a minisztériumok közösen működtek együtt a formális miniszteri tanácskozásokon.

Az egyes munkacsoportok a minisztériumok hatáskörébe tartoztak. 2007 márciusától a miniszterelnök koordinálta a felkészülést az addigi „kormánytitkár” helyett. Az elnökségi teendők az alábbi intézmények hatáskörébe tartoztak: uniós ügyek miniszterelnök-helyettese, elnöki hivatal, állandó EU-s képviselő, külügyminisztérium, egyes minisztériumok.

A svéd elnökség költségeit kb. 890 millió svéd koronára (kb. 80,1 millió euróra) becsülték, a végső összeg 971 millió SEK-et, azaz 88 millió eurót tett ki. (Összehasonlításként, a 2001-es svéd elnökség költségvetése 835 millió SEK, Svédország 2009-es költségvetésének kiadási oldala 766–991 milliárd SEK volt). Az elnökségi költségvetés több, mint felét a több, mint száz svédországi találkozó megszervezésére fordították az elnökség hat hónapja alatt, ideértve a hivatali találkozókat, informális miniszteriális találkozókat, konferenciákat, szemináriumokat és az EU-n kívüli országokkal való találkozókat.

Ezen kívül a médiára és a kulturális rendezvényekre, a szakképzésre, illetve a minisztériumok kiegészítő személyzetére, valamint bizonyos fontos külföldi missziókra fordítottak még pénzt. A svéd EU-elnökség költségvetése éves lebontásban (a nemzeti valutából euróra átszámolva, csak az utóbbi pénzneben megadva: 2008-ban 6,3 millió euró, 2009-ben 69,3 millió euró, 2010-ben 4,5 millió euró).

A svéd EU-elnökséget a Cecilia Malmström vezette Európai Ügyek Minisztériuma és a Miniszterelnöki Hivatal koordinálta. Cecilia Malmström az előkészítési munkákat irányította a kormányzati hivatalokban, míg Frederik Reinfeldt miniszterelnök a kormányzati munkát vezette az elnökség ideje alatt.

Rajtuk kívül a különböző szakminisztériumok voltak felelősek az egyes szakpolitikák témáinak előkészítéséért és tevékenységéért. A Titkárság volt felelős a svédországi találkozók praktikus végrehajtásáért (értsd: közlekedés, biztonsági intézkedések, színhely előkészületei, hotelfoglalás, fordítás, akkreditáció, technikai feltételek biztosítása), ideértve a tizenkét, 2009 őszen lebonyolított miniszteri találkozót.

A Titkárság szervezetének és személyzetének kialakításával párhuzamosan alakították ki a találkozók keretét és struktúráját. Ezt követően részleteiben dolgoztak ki minden egyes találkozót. A munkába önkormányzatokat, rendőrségeket, egyéb országos hatóságokat is bevontak.

A Titkárság kilenc szervezeti egységre osztható:

- Titkársági management (menedzsel);
- Executive személyzet (archiválás, regisztráció);
- Pénzügyi és jogi osztály;
- Biztonsági és közlekedési osztály;
- Helyszíni és előkészületi osztály (épületek, berendezés, dekoráció);
- Technikai előkészületek (konferencia-IT és telekommunikáció);
- Média-logisztika és előkészítés;
- Konferencia-szolgáltatás (hotel, hostel, protokoll, regisztráció, fordítás, tolmácsolás, ajándékok);
- Találkozók koordinálása.

A Kommunikációs Titkárság (COM-09) igazgatója Kristina Zetterström volt, irányítása alatt kb. 20 alkalmazott dolgozott. Feladataik az EU-s ismeretterjesztés, illetve az EU-s témák hatása a mindennapi életre, párbeszéd kialakítása a civil társadalommal, a kormány-

zati hivatalok belső kommunikációjának hatékonyá tétele, az elnökséggel kapcsolatos médiaesemények szervezése és a vizuális kommunikáció (felelős az Elnökség weblapjáért), valamint kulturális események szervezése volt Svédországban és külföldön.

A brüsszeli svéd EU-képviselőt felelős a miniszteri és nagykövetségi szintű találkozókért, illetve a hivatalnoki szintű tárgyalásokért a kb. 160 tanács-munkacsoportban. A szervezés technikai részleteit illetően kb. 3300 gyűlést terveztek a svédek (111 volt ebből Svédországban, 11 informális miniszteri ülés volt).

Carl Bildt külügyminiszter az egyik legaktívabb kormánytag, akit azonban azért támadtak, mert állítólag túl kevés időt töltött a saját országában: pletykák szerint álláspontját munkatársai is csak a blogjából tudják nyomon követni – a nemzetközi és a svéd sajtó szerint ugyanis Bildt volt a várományosa az egyik újonnan kreált EU-posztnak, sőt a svédek 2009 júniusában még arra azzal az esettel számolva készítették a forgatókönyveket, hogy Bildt lényegében megválasztása miatt a svéd elnökség munkájában is alig fog majd tudni részt venni.

A spanyol példában a 2008 őszén felállított az elnökséget előkészítő szervezőbizottság feladatai közé tartozott a formális programok, ülések és csúcstalálkozók előkészítésén túl a kulturális események időpontjainak és helyszíneinek összehangolása.

Ezen túlmenően létrehoztak egy közvetlenül a kormányhoz delegált bizottságot is a felsőbb szintű egyeztetések lebonyolítására. A bizottság elnöke az első kormányfő-helyettes, tagjai a gazdasági és a külügyminiszter mellett a miniszterelnöki hivatal vezetője, valamint a spanyol elnökségért felelős magas szintű európai uniós képviselőt ellátó delegáltak.

Az EU-ügyekért felelős államtitkári posztot Diego Lopez Garrido tölti be. A spanyol elnökség specialitása volt, hogy az általuk propagált földközi-tengeri csúcs megszervezésére Spanyolország Marokkóval közös munkacsoport felállításáról is határozott a felkészülés keretében. Garrido megfogalmazásában a munkacsoport rendeltetése az, hogy meghatározzák a Marokkó szempontjából prioritást élvező (politikai, gazdasági, szociális és emigrációs) témákat, mivel spanyol stratégiai érdek Marokkó és az EU egymáshoz való közelítése.

Az elnökség pénzügyi keretei 55 millió eurót tettek ki, ehhez jött még hozzá a spanyol belügyminisztérium 18, és a külügyi és együttműködési minisztérium 10 milliós külön elnökségi kerete. Csak a felkészülésre ezen felül még 23 milliót költöttek el, ebből legtöbb hasznot a Telefónica és a Telefónica Moviles cégek (technikai segítségnyújtás, internet – 11,9 millió euró) és a Vitra bútor-design cég (konferenciák, ülések lebonyolítása 2,99 millió euró) húzott és 229.513 euróba került a madridi nemzetközi sajtóközpont létrehozása. Többek között 2,57 millióba került a hostessek és a fogadások megszervezése, 637.652-be a tolmácsolás, 655.778-ba a webes dokumentumok megszerkesztése és maga a hivatalos logo megalkotása is 54.870 eurós kiadási tételt jelentett.

Belgiumban Olivier Chastel külügyi államtitkár lett az elnökségi előkészületek megbízott koordinátora. Munkáját Yves Leterme külügyminiszter – 2009 november 25-től miniszterelnök, 2010 április 22-én ügyvezető miniszterelnök – felügyelte. Az elnökség a tervek szerint 90 millió eurós költségvetési keretből fog gazdálkodni.

A 2009. júliusi előterjesztés szerint a magyar elnökség költségvetési kerete 2010-ben 9 milliárd, míg 2011-ben 17 milliárd forint (összesen 96,3 millió euró; 270 HUF = 1 EUR). Ebből a szűk értelemben vett elnökség a szikár adminisztrációra vonatkozó költségeit 60 millió euróra becsülik, míg az elnökség tevékenységét ismertető, népszerűsítő külső/belső kommunikációs kampányok újabb tetemes összegre rúgnak.

A költségvetés keretösszegében többek között rendelkezik tehát a rendezvények költségéről, a brüsszeli állandó képviselőten jelentkező többletkiadásokról, a kommunikációs költségekről és a kísérő kulturális rendezvények anyagi forrásának biztosításáról. A magyar elnökség alatt csak Budapesten 150 miniszteri találkozóra kerül sor, valamint 50 informális, ún. társult rendezvényre és több tucat szakmai és tudományos konferenciára számíthatunk. Brüsszelben pedig több, mint 2000 ülésen kell elnökölniük a magyar szakembereknek és tisztségviselőknak. Az ún. szponzorációs támogatások jogi szabályozásának háttere is kidolgozásra került, az előzetes kormányzati számítások 3-5 milliárd forint közötti összeggel kalkuláltak.

A magyarországi felkészülés első lépéseként a 2007. június 26-án létrejött a magyar EU Elnökséget Előkészítő Bizottság, melynek feladata az elnökségi felkészüléssel kapcsolatos feladatok meghatározása és koordinációja. A testület vezetője a miniszterelnök, tagjai pedig a külügyi, az igazságügyi, a pénzügyi és a szociális tárca vezetői, valamint a személyügyi államtitkár.

A bizottság titkársági feladatainak ellátása Iván Gábor vezetésével (2010 szeptember közepétől utódja Györkös Péter és fontos szerep hárul Győri Enikő EU-ügyekért felelős államtitkárra is) a Külügyminisztérium feladata. A felkészüléssel kapcsolatos feladatok szakértői tárcaközi koordinációját az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB) végzi. A Kormány 2249/2007. (XII.23.) határozata rendelkezik a felkészüléssel összefüggő humánpolitikai feladatokról, amely kérdések felelősének a Miniszterelnöki Hivatal vezető minisztert, illetve a külügyminisztert nevezi ki.

Az előkészületek során felmerülő pénzügyi és a szakpolitikai tervezés konkrét feladataival a Külügyminisztérium két kijelölt szakállamtitkára, Iván Gábor európai igazgató és Faller Jenő, a 2011-es Elnökségi Felkészülés Pénzügyi és Gazdálkodási Önálló Osztály vezetője foglalkozik.

A lengyel elnökség pénzügyi hátterét a Miniszterek Tanácsának 2009 júniusában bemutatott programja vázolta. Ezek alapján a 2010—2011-es évekre 430 millió zlotyt (kb. 102,9 millió eurót) irányoztak elő, ebből 377 millió zloty származik a nemzeti költségvetésből.

A lengyel elnökség számára a szervezeti keretek terén a 2006-tól hivatalba lépett elnökségek szervezeti rendszerei (találkozók, látogatások, konferenciák) jelentik a követendő példákat, különös tekintettel az új tagállamok elnökségeire (Szlovénia, Csehország, Magyarország), valamint az ún. legsikeresebb elnökségekre, melyek alatt a finnt, a dán, a hollandot és a németet értik.

A Miniszterek Tanácsának határozata 2008. július 15-én nevezte ki az EU-elnökség Kormányzati Adminisztrációs Szerveinek Felkészítéséért Felelős Kormányzati Delegáltat. A felkészülési program meghatározza a felkészülés intézményi struktúráját, a jogi alapo-

kat, az elnökség prioritásait, a közalkalmazottak feladatkörét és a logisztikai előkészületeket, a pénzügyi háttérrel és az információs és promóciós kampányt.

A felkészülési struktúra a következő elemekből áll: Miniszterelnök/Miniszterek Tanácsa; Miniszterek Tanácsának Európai Bizottsága; EU-elnökség Kormányzati Adminisztrációs Szervei Felkészítéséért Felelős Kormányzati Delegált; Költségvetési-, Logisztikai és Biztonsági-, Promóciós és Kulturális-, valamint Humánpolitikai Véleményező és Tanácsadói Csoport. Ezeket a „kormányzati delegált” 2008. szeptember 9-ei határozata állította fel.

III. Az elnökségek közötti feladatmegosztás (triók)

A (német—portugál—)szlovén trió (2007-2008)

A szlovén elnökség európai politikai kontextusát nagyban meghatározta, hogy a német—portugál—szlovén trió utolsó tagjaként látta el feladatait, vagyis a trióhoz kapcsolódó nagy kezdeményezések jellemzően befejezésükhöz közeledtek, kifutóban voltak, így ezek az iniciatíva szintjén eleve nem a szlovén elnökséghez kapcsolódtak.

A német—portugál—szlovén trióelnökség talán legjelentősebb projektje a Lisszaboni szerződés volt, amelynek aláírása a portugál elnökség idején megtörtént, így a szlovén félre már főleg a ratifikációs kérdések maradtak (igaz, a későbbi események fényében a ratifikáció is komoly és 2009 őszéig lezáratlan politikai ügynek bizonyult). Hasonlóképpen a schengeni térség bővítése is végbement a szlovén elnökség kezdete előtt, és 2008 tavasza az EU külkapcsolatai szempontjából sem ígért fordulópontokat. Így Ljubljana már az elnökségi felkészülés 2005. eleji megkezdésekor eleve „csendesebb”, kiteljesítő és elmélyítő jellegű elnökséget tervezhetett.

A francia—cseh—svéd trió (2008-2009)

Az EU-elnökség alatt a cseh Topolánek liberális kormányát nemcsak az euroszkeptikus államfő nehezítette, hanem az is, hogy csak az ellenzékkal kötött külön-megállapodásnak köszönhetően tudtak kormányozni. Részben emiatt született meg 2008. október végére a „titkos” Sarkozy—Topolánek paktum, mely jelentős segítséget irányzott elő francia részről a cseh elnökség számára, amennyiben a csehek a franciák számára fontos témákat „fokozott figyelemmel” viszik tovább.

A franciák azt is feltételül szabták, hogy a cseh elnökség alatt a támogatásért cserébe – és annak ellenére, hogy Topolánek szerint a Mediterrán Unió egyrészt precedenst teremt, másrészt jogi háttere és „európaisága” is erősen vitatott – ne haljon el a Mediterrán Unió. Csehország helyzetét tovább nehezítette, hogy még nem tagja a Eurogroupnak (euró-övezet), és a gazdasági krízis hatásainak kezelése miatt így megfigyelői státuszt kértek a csoportba a cseh elnökség idejére (Sarkozy emellett ígéretet tett arra, hogy a cseh pénzügyminiszter is részt vehet megfigyelőként a G20 ülésein is).

A klímacsomag kapcsán Sarkozy és Topolánek arról állapodott meg, hogy Franciaország segíti Magyarországot, Csehországot és Lengyelországot ezzel kapcsolatos igényeit. Topolánek célja az volt, hogy a franciák még a 2008. decemberi EU-csúcson eredményt érjenek el, és ne háruljon ez a probléma át a cseh elnökségre, mégpedig belpolitikai okok miatt.

A Sarkozy—Topolánek megbeszélés szövege azonban cseh részről 2008 novemberében kiszivárgott, és ezzel nemcsak a felvázolt tervek dőltek hirtelen dugába, és a francia államfő került kompromittált helyzetbe, hanem a francia—cseh viszony is jelentős mértékben megromlott. 2008 végén a csehek Franciaországot azzal vádolták meg, hogy megszeretné tartani vezető szerepét az Unió irányításában; Klaus úgy fogalmazott, hogy a

franciák ki akarják üresíteni a cseh elnökséget, Sarkozy pedig azt hangoztatta, hogy 2009 januárjától is fenn szeretnék tartani a folytonosságot a grúz kérdés miatt – a csehek is úgy érezték, hogy Oroszország a nagy államokkal (így Franciaországgal) akar megegyezni a kicsik ignorálása mellett, függetlenül attól, hogy ki az EU elnöke. Ezt tetézte még egy német konzervatív EP-képviselő, aki azt javasolta, hogy a gazdasági válság miatt Csehország “cseréljen elnökséget” Svédországgal...

Problémákkal terhesen alakult Franciaország viszonya a trió másik tagjával, Svédországgal is. Minden elnökség 80%-ban az előző prioritásait örökli meg, azonban az egyeztetések szinte teljesen leálltak a francia, cseh és svéd partnerek között. Az eredeti tervek szerint Sarkozy részt vett volna a svéd elnökség „felkészítésében”.

2009. június 2-án egyeztettek volna a főbb kérdésekben, azonban május végén Sarkozy – főként az EP-választási kampány hajrájának megfontolásai miatt hozott – döntése okán a találkozót az utolsó pillanatban áttették július 3-ára, így viszont a francia javaslatok már nem épülhettek be a svéd Agendába.

A francia–svéd ellentétek három témában csúcsosodnak ki. Egyrészt a svédek jóval rugalmasabbak a török csatlakozás kérdésében, mint Franciaország, aminek fő oka a Nabucco-projektben tervezett áttörés elérése. A G20-célok megvalósításánál húzódik a második fő törésvonal a francia és a gazdasági liberalizmus „prófétájának” számító svéd fél között. Már eddig is erősen bírálták a svédek a francia protekcionista gazdaságpolitikát, és végképp nem szeretnék ennek teret engedni. Harmadrészt pedig a svédek szeretnék ignorálni a Mediterrán Uniót és mellette (vagy inkább helyette) egy balti-tengeri együttműködési stratégia kidolgozását helyezik előtérbe.

A spanyol—belga—magyar trió (2010-2011)

A „trojka-szisztémát” felváltó csoportos elnökség intézményének keretében Magyarország Spanyolországgal és Belgiummal közösen vághat bele elnökségi feladatainak teljesítésébe. A csoportos elnökség intézményét eredetileg az új tagállamok belépése tette szükségessé, hiszen intézményi felkészültségüket és közpolitikai kapacitásukat nem tartották megfelelőnek egy elnökség lebonyolításához. Mindezt a hármas elnökségi csoportokat régi és új tagállamok részvételével állították össze.

A spanyol—belga—magyar trióelnökség a szokásosnál szorosabb együttműködést kíván kialakítani, amely az utánunk következő csoportos elnökségek számára is mintaként szolgálhat. A strukturált együttműködés keretén belül, a felkészülés koordinációjáért felelős három külügyminisztérium, valamint a szakminisztériumok közvetlen szakmai kapcsolatot építettek ki egymással.

A politikai együttműködést miniszterelnöki, külügyminiszteri, illetve európai ügyekért felelős államtitkári találkozók rendszeres megrendezése jelenti. A közös döntéseket a három állam központi kapcsolattartói koordinálják, készítik elő. Az elnökségi stáb képzésének tekintetében a trió országai egymás képzési programjának keretében egymás szakértőit meghívott előadóként látják vendégül, illetve az elnökség idejére összekötő diplomatákat küldenek egymás az EU-elnökségi program központi koordinációját ellátó egységeihez.

Az együttműködés eddig ismeretlen formája a közös logó és mottó kialakítása. Felmerült még egy közös, vagy legalábbis három könnyen átjárható elnökségi honlap létrehozása is. (Ez utóbbiból mára egy meglehetősen kaotikus rendszer körvonalai látszanak kirajzolódni, számos kereszthivatkozással, oda-vissza való linkelésekkel.)

A tanácsi munkacsoportok vezetése érdekes terepet szolgáltat az együttműködés kereteinek további bővítésére. Bár a fő szabály továbbra is az, hogy a munkacsoportokat mindig az adott fél év elnöksége vezeti, bizonyos, külön megvizsgálandó esetekben fölmerülhet egyes munkacsoportok vezetésének akár 18 hónapra történő átadása is. Egy spanyol javaslat szerint azon együttdöntési eljárás alá eső dossziék esetében, ahol a kívánt eredmény eléréséhez elengedhetetlen a tárgyalási folyamat átfogó ismerete, felmerült annak a lehetősége, hogy egyes kiemelt dossziék esetében a trió szakértőt jelöljön ki a tanácsi munkacsoport mindenkor vezetőjének megsegítésére.

A tematikát tekintve három meghatározó tényezővel számolhatunk:

- 2010 a “szegénység éve”; erre a ciklusra esik továbbá
- a 2007 – 2013-as költségvetési célok felülvizsgálata, illetőleg
- a 2014 – 2020-as költségvetési keretek előkészítése.

A lengyel(—dán—ciprusi) trió (2011-2012)

Lengyelország vezető szerepet fog betölteni a lengyel—dán—ciprusi trióban, és ezzel úttörő lesz az újonnan csatlakozott kelet-európai országok körében. Azonban, mivel Lengyelország és Ciprus új tagállamok, csak Dániának vannak komolyabb tapasztalatai az együttműködés terén.

Ráadásul e három állam távolról sem számít egymás stratégiai szövetségeseinek Európában, továbbá különböznek egymástól jogi rendszereik és társadalmi-politikai tradíciók is. Egyedüli közös pontjuk a tengereket érintő politika lehet. Lényegében két „kisállami” adminisztrációnak kell összehangolnia a tevékenységét egy „nagy állam” (Lengyelország) adminisztrációjával. Ciprus komplikált belpolitikai státusza tovább bonyolítja a helyzetet. Ráadásul egyik állam sem vesz részt teljes mértékben az EU politikáiban (értsd például: eurózóna, schengeni övezet). Mindenesetre a hármas tagjai 2008 elejétől szabályos időközönként konzultálnak egymással.

IV. Prioritások (I. és III. pillér) és a nemzeti érdekvényesítés kérdése

Elöljáróban elmondandó, hogy az elnökségi félévek politikai prioritásait három alapvető szempont befolyásolja: az elnökségi trió közösen kialakított prioritásai, az előre nem tervezhető, spontán világpolitikai-világ gazdasági történések és a szóban forgó ország nemzeti érdekei.

Részben a német—portugál—szlovén trió sajátosságaiból adódóan is a szlovén elnökség programja és napirendje a kezdetektől jelentős mennyiségű örökölt elemmel indult; ezen elemeket az elnökségre készülve idejében összegyűjtötték és a trióelnökség ideje alatt több alkalommal aktualizálták. Az örökölt elemek mellett, a trióelnökség programját is szem előtt tartva kerültek az elnökségi programba a szlovén saját kezdeményezések, ily módon alakítva ki e komponensekből a szlovén elnökség végleges prioritásait.

Ezek a következők voltak: Európa jövője és az intézményi reformok, a Lisszaboni szerződés hatálybalépése; a lisszaboni stratégia új, hároméves ciklusának elindítása; energiapolitika és klímavédelem; a Nyugat-Balkán európai perspektívájának megerősítése; a kultúrák közötti párbeszéd európai évében a kultúraközi párbeszéd elősegítése.

A prioritások kezelésére mindegyikhez saját munkacsoportot rendeltek, amelyek előzetesen roadmapet készítettek az adott területen jelentkező feladatok végrehajtásáról. A trióját záró szlovén elnökség kapcsán külön figyelmet érdemel, hogy Franciaország, a következő elnökségi ciklus sorosa (és a WEU Közgyűlésének a szlovén elnökséggel egyidejű aktuális elnöke) egyrészt segítette Szlovéniát harmadik országbeli diplomáciai infrastruktúrájának részleges rendelkezésre bocsátásával, ugyanakkor – részben kihasználva a szlovén fél kisebb felkészültségét a közös kül- és biztonságpolitika terén, illetve már a saját elnöksége prioritásainak előzetes bevezetésére koncentrálna – gyakran kérve-kéretlenül bele is avatkozott például az afrikai, sőt a balkáni EU-missziók közösségi ügyvitelébe is.

A francia elnökség prioritásai 4 fő és 10 kisebb fontosságú témát öleltek fel. A négy fontosabb témának a globális klímaváltozás kérdése (energiapolitika), az Európai Immigrációs és Menekültügyi Paktum létrehozása, a KAP-reform előkészítése és a közös kül- és biztonságpolitika volt kitűzve. A tíz további célkitűzés közt a következők szerepeltek: Mediterrán Unió; kis- és középvállalkozások támogatása; szállítás, közlekedésbiztonság; regionális és várospolitikai; kultúra; közoktatás; egészségügy; foglalkoztatás- és szociálpolitika; igazságügy; „polgárok Európája”.

Mint azt várni lehetett, a legfontosabb témák a közös kül- és biztonságpolitikát és a Mediterrán Uniót leszámítva azok a kérdések voltak, amelyek közvetlen kihatással vannak a francia belpolitika területére. Jól látható továbbá, hogy a bővítés kérdése még a kisebb fontosságú prioritások között sem szerepelt. A globális klímaváltozás kérdése és az energiafelhasználás területén a franciák az EB terveinek (2008. január 23-ai energetikai terv) teljes körű támogatását fogalmazták meg, vagyis kiálltak az érvényes klímavédelmi koncepciók következetes végrehajtása mellett.

A francia elnökség áttörést szorgalmazott még a széndioxid szennyezési kvóták árának jelentős megemelésében és e kvóták méltányos újraelosztásában az EU tagállamai között. A december 11–12-ei EU-csúcson végül sikerült is elosztatniuk a több európai nagyhatalmat is magában foglaló szkeptikus csoportosulás aggályait: a megegyezés kétségtelenül az erő pozíciójába emelte az EU-t a 2009. decemberi koppenhágai kongresszuson, de egyes enyhítések miatt környezetvédő szervezetek még így is kudarcról beszélnek, és az EP-t a szöveg módosítására kérték.

A prioritások közt előkelő helyet foglalt még el, hogy az EU közösen lépjen fel a bevándorlók helyzetének tömeges és kollektív regularizálása ellen. A franciák a családegyesítést ellenezve szorgalmazták az EU-tagállamok fogadókapacitásának felmérését, a szakképzett bevándorlók szelektált és szervezett befogadását, illetve egy ún. „kék kártya” bevezetését a legális munkavállalók számára.

A témát tekintve a 2008. november 3–4-ére Vichybe szervezett „Integrációs Konferencia” hozta a legszámottevőbb eredményt, amennyiben, egyfajta „menekültügyi Európa” kiépítését előirányozva, megtárgyalták a másfél hónappal korábban tető alá hozott Immigrációs és Menekültügyi Európai Paktum rendelkezéseit. Ettől eltekintve, a francia törekvések elfogadtatásának céljához képest a konferencia szerény eredménnyel zárult.

A francia nemzeti érdekek harmadik érvényesülési területe (a már hagyományos mezőgazdasági célok mellett) két áfa-ügy konkrét szabályozási kereteinek meghatározása lett volna: a vendéglátó-ipari szolgáltatások kulcsaira vonatkozó csökkentési és az e-kereskedelemre vonatkozó kulcsok emelési szándéka azonban végül kioltotta egymást – egyik esetben elsősorban német, másik esetben elsősorban luxemburgi ellenállásba ütközve.

A cseh elnökség hivatalosan három témát választott. Az első az „akadálymentes Európa”, ami az Unióban a belső piac, az áruk, a munkaerő és a tőke szabad mozgásának szempontjából még meglevő gátló tényezők megszüntetésére vonatkozik, a jogi tényezők kiiktatásának kívánalmával, az EU globális versenyképességének érdekében. Ezenfelül tervbe vették a fogyasztók, illetve a kis- és középvállalkozók bizalmának javítását. Harmadik elemként pedig megkülönböztetett prioritást kapott az energiapolitika, konkrétan az energiaforrások diverzifikációja és újabb hálózatok kiépítése. Az elnökség törekvéseivel kapcsolatban még a három „E”-t és két „G”-t kell megemlíteni: gazdaság, (csehül ekonomika), Európa, energetika, illetve gáz és Gáza.

Az EU–USA kapcsolatokban a gazdasági együttműködés javítására tették a hangsúlyt. Az EU–Balkán kapcsolatokban a közeledés fontosságát hangsúlyozták, a keleti partnerség jegyében csúcstalálkozó megszervezését tartották fontosnak. Az egészségügy számos kérdésén belül szóba került az ún. eHealth megvalósítása. A cseh elnökség mindezen túlmenően sok törvényi változtatást is végre kívánt hajtani a pénzügyek, a közlekedés, a telekommunikáció, a foglalkoztatás és szociálpolitika, a mezőgazdaság, a kultúra és audiovizuális kommunikáció, az igazságszolgáltatás és a belügy terén is.

Az elnökség szlogenje, „Megédesítjük Európát!”, arra utalt, hogy a kockacukor cseh találmány, illetve a háttérben állítólag részben arra is, hogy Klaus elnök egyszer azt mondta, az Unióban Csehország úgy olvad fel, mint a cukor.

A cseh elnökség külön felelőssége volt, hogy ők vezényelték le az európai parlamenti választásokat.

A svéd elnökség prioritásai, hívószavai a következők szerint alakultak: hatékonyság, átláthatóság és párbeszéd, a munkanélküliség kezelése, az EU szervezeti reformja. A reformok kapcsán kiemelt téma volt az ír népszavazás az EU új alkotmányáról és ennek várható hatásai, az intézményi politika és az EU nemzetközi súlyának ennek függvényében történő alakulása.

A gazdaság terén kiemelt figyelmet szenteltek a recesszió hatásainak kezelése, a konjunktúrára (a „poszt-lisszaboni növekedési stratégia” kidolgozása), a váratlan eseményekre (pl. a hitelrendszer válságára) való felkészülés, az energia- és klímaviszonyokra. 2009 decemberében Kopenhágában volt Klímacsúcs, melyen az USA segítségével tervezték rávenni Kínát és Indiát a káros anyagok kibocsátásának csökkentésére.

A „Stockholm Program” keretében a közös rendőrségi és vámpolitika megerősítését tervezték az EU határain belül, tekintettel a migrációs politikai fejleményekre.

Mindent egybevéve a svéd elnökség legfőbb prioritásai tehát a klímavédelem és a válságkezelés voltak, annak ellenére, hogy ha egy témára kéne szűkíteni a svéd célokat, akkor az mindenképpen a klímaváltozás kérdése lenne. Svéd diplomáciai forrásokból az szivárgott ki, hogy a krízis kezelése, a G20-opciók bevezetése minden területre rá fogja nyomni a bélyegét elnökségük alatt.

A korábbi elnökségek örökségként a Tanács és a Parlament olyan ügyeket tárgyalt ebben az időszakban első vagy második olvasatban, mint az elektromos hulladékok és a leselejtezett elektromos berendezések kezelésének ügye, bizonyos veszélyes alapanyagok használatának betiltása, a könnyű kategóriás kereskedelmi járművek CO₂-kibocsátására vonatkozó új rendelkezések bevezetése, az épületek energetikai hatékonyságára és az ökostratégiára vonatkozó IPPC-direktívák, és így tovább.

Ezekben mind parázs vitára lehetett számítani – már csak azért is, mert olyan az elnökség prioritási körébe tartozó témákról volt szó, amelyek kapcsán egyfelől a svédek saját országukban már bizonyították elkötelezettségüket (1990 óta 9%-kal csökkentették az emissziós rátát), mindazonáltal komoly gazdasági és társadalmi következményekkel is számolni kell.

Az intézményi reformok terén ezzel szemben a svédek által képviselt nézetek elég bizonytalanok voltak: Állítólag támogatták volna az Európai Tanács elnökének és a Kül- és Biztonságpolitikai Főképviseletének a közvetlen választását a 2009 őszi ír népszavazás - mára tudjuk: pozitív - eredményének függvényében.

Spanyolország Magyarországgal és Belgiummal közösen készült következő elnökségi félévére, és a trió struktúra bevezetése óta első alkalommal tölthette be az elnöki pozíciót. A spanyol elnökségek programját és eredményeit befolyásoló tényezők közül – a belpolitikai helyzet, a nemzeti érdek és a kormányzó párt vezetőjének felfogása, illetőleg a világpolitika nagy horderejű eseményei mellett – mindig meghatározóak voltak az európai integráció belső viszonyai, folyamatban levő programjai, jövőre vonatkozó tervei. Az elnökségi programokban állandóságot jelentett a külpolitikai elemek hangsúlyos megjelenése, és az európai integráció és polgárai közötti kapcsolat javításának célja. A három eddigi spanyol

elnökségi félév programjai alapvetően integrációpártiak voltak, bár a nemzeti érdek képviselésének ereje és jellege jelentősen megváltozott.

A gazdasági növekedés visszaállítása érdekében a Tanácsnak határozottabban kell részt vennie a döntésekben, ami Spanyolországnak azért különösen fontos, mert 2009 elején az 1970-es évek óta a legnagyobb GDP-csökkenést mérték az országban. Második nagy célként a polgári és szociális jogok fejlődése, harmadikként pedig az EU nemzetközi szerepének megerősítése említhető meg. A külkapcsolatokban Latin-Amerika és Afrika kapott kiemelt szerepet.

A nemzeti érdek a spanyol elnökségeknél 1989-ben még az európai érdekekkel összefonódva jelent meg, 1995-ben már erőteljesebb nyomatékot kapott, míg 2002-ben komolyan befolyásolta az elnökségi program egyes elemeinek végrehajtását. A részletes programban ezúttal is visszaköszöntek a korábbi spanyol elnökségek által képviselt prioritások, de új, a spanyol nemzeti érdekhez szorosan kapcsolódó elemek is megjelentek benne.

A 2002-es programhoz hasonlóan a spanyol elnökség programján szerepelt a lisszaboni stratégia ügye, az eltelt évtized értékelése, a következő időszak előkészítése. A „szociális Európa” témaköre is hagyományosan szerepel a spanyol elnökségi prioritások között – ezúttal kiemelt figyelmet kapott a nemek közti egyenlőség, illetve a családon belüli erőszak.

Szintén hangsúlyosan jelent meg a szegénység kérdése, mivel 2010 egyben a szegénység elleni küzdelem európai éve. A szociális tematika ráadásul a baloldali spanyol kormányok esetében egyébként is nagyobb hangsúlyt kap. Visszatérő elem a spanyol programban a harmadik pillérhez kapcsolódó szabadság, biztonság és igazságszolgáltatás témakör, amely Aznar elnöksége idején jelent meg a spanyol prioritások között: A cél az, hogy az Unió biztonságosabb legyen polgárai számára, megfeleljenek a bevándorlás kihívásainak, továbbá előmozdítsák a tagállamok közötti igazságügyi és rendőri együttműködést. A harmadik pillér erősítése Spanyolország számára egyaránt fontos a terrorizmus elleni küzdelem és a bevándorlás problémája miatt.

A következő időszak elnökségei nem kerülhetik meg a gazdasági válság tematikáját, így ez Spanyolország számára is adottságnak volt tekinthető. A válsághoz kapcsolódóan az új, hatékonyabb és biztonságosabb nemzetközi pénzügyi és gazdasági szisztéma kidolgozására irányuló nemzetközi erőfeszítések koordinálása és irányítása szerepelt a Zapatero-kormány ambiciózus tervei közt.

A spanyolok szerint európai szintű szerződésre van szükség, valamint hogy létrejöjjön a gazdasági és szociális fejlődés globális modellje. Szintén az aktualitásokhoz kapcsolódott a klímaváltozás és energia témája, kiegészülve a természeti erőforrások fenntartható felhasználásával.

Nem egyszerűen az energiaellátás biztonságának garantálását és a klímaváltozás elleni harc fokozását kívánták elérni, de az erőforrásokkal való racionális gazdálkodás kapcsán olyan érzékeny közösségi politikák újragondolását is napirendre tervezték venni, mint az agrárpolitika vagy a halászat (mivel Spanyolország Franciaországgal együtt a KAP legnagyobb nettó haszonélvezője, ez is az egyik legfontosabb nemzeti érdek).

A természetes erőforrások tartós felhasználásán belül a vízfelhasználás folyamatosságának biztosítása kapott különös hangsúlyt, mert a nyári hónapokban több spanyol nagyváros komoly vízellátási gondokkal küszködik a szárazság miatt.

A spanyol elnökség célkitűzései között szerepelt még, hogy Európa egységes és önálló hangon szólaljon fel a nemzetközi szinten, és előmozdítsa a közös európai értékek, mint a jólét és a béke elterjedését. E dosszié legfőbb tervezett elemei a következők voltak : EU—USA csúcs (a politikai együttműködés elmélyítése, transzatlanti együttműködés az ezredfordulás célok eléréseért) és az EU-ALC (Latin-Amerika és Karibi térség) csúcs. Továbbá a mediterrán dimenziók (Mediterrán Unió, Közel-Kelet, Törökország, Marokkó); Afrika (a csúcs a belga elnökség prioritása lett); Ázsia (kínai és japán csúcs, sanghaji Expo a spanyol elnökség idején, ASEM és ASEAN csúcs a belga elnökség idején); Oroszország valamint a CFSP és CSDP kérdései.

A spanyol elnökség új impulzust kívánt adni az „európai lelkületnek” is, azaz közelebb vinni az Uniót állampolgáraihoz. A civil szektor szervezetei számára több konzultációs és részvételi lehetőséget biztosítani a közösségek életében. Ez a program pont szintén spanyol jellegzetesség: az európaiság mint önálló érték melletti kiállás minden eddigi spanyol elnökség karakterére jellemző volt.

A belga célok egy része nagyban konvergál a spanyolokéihoz, amennyiben részüket képezi Európa közelítése a polgárokhoz új konzultációs stratégiák alkalmazásával, internetes fórumok bevonásával. A belga elnökség céljainak megvitatására a kormány külön internetes fórumokat hozott létre a polgárok véleményének megismerése céljából. Az 5 legfontosabb prioritásuk a következő: tartós válaszadás a gazdasági krízisre; a lisszaboni stratégia és a tartós fejlődés kérdése; klíma- és energiapolitika; biodiverzitás kérdése (termelés/fogyasztás hosszú távú modellje); globális és szociális dimenziók.

A belga elnökségnek is komolyan kell foglalkoznia a lisszaboni stratégia felülvizsgálásával, főleg a K+F költségeinek területén, valamint a bolognai és koppenhágai folyamatokat illetően. A Szociális agenda és a nemek közti egyenlőség területén a 2010-es szegénység elleni küzdelem évének apropóján főként a nevelésre és a képzésre helyez hangsúlyt. A világgazdasági rendszer reformja kapcsán Belgium elég kis pontnak számít, de kiáll amellett, hogy a pénzügyi piacok megnövelt kontrollja ne veszélyeztesse a szabadkereskedelmet.

A Kiotói protokoll 2009. decemberi revíziója kapcsán a belgák szembesülnek az új határozatok életbe léptetésének megkezdésével, valamint a 2010—12-es emissziós belső piac akciótervének kidolgozása is rájuk hárul. Koppenhága relatív kudarca után a 2010 novemberi cancuni konferencián érhetnek el előrelépést, és 2010 októberében a belga elnökség fogja megszervezni az EU részvételét a 10. Biodiverzitás Konferencián Nagoyában (Japán). A természeti források fenntarthatósága érdekében a közös halászati politika is fontos prioritás lesz.

A „Szabadság, Biztonság, Jog térségének” (III. pillér) területén a belga elnökségnek kell előkészítenie a Stockholmi Akcióterv kidolgozását, mely a jelenlegi Hágai Programot fogja felváltani. A fő hangsúly várhatóan az emberi jogok megerősítésére, a terrorizmus

elleni küzdelemre és az integrált határellenőrzésre fog helyeződni. További fontos témák a 2007–2013-as költség felülvizsgálatában való részvétel, a szomszédságpolitika területén a nyugat-balkáni helyzet (Horvátország esetleges 2010-es EU csatlakozása), valamint az Oroszországgal kötendő új partnerségi és együttműködési egyezmény aláírása.

A közös kül- és biztonságpolitika területén a belga elnökség idejére esik még az EU–Afrika csúcs Líbiában és az EU–ASEM csúcs, és az ázsiai kapcsolatok fejlesztése kiemelt prioritás. A Mediterrán Unió témakörében Belgium 2009 nyarán összetűzésbe keveredett Franciaországgal, élesen bírálva a Mediterrán Unió kettős elnökségére vonatkozó francia–spanyol bilaterális szerződést.

A CSDP területén várhatóan a Kongói Demokratikus Köztársaság területén történő EU-aktivitás növeléséért fognak a belgák lobbizni, fellépnek az európai védelmi csapaterősítések érdekében és a NATO-val való kapcsolat további erősítéséért.

Az EKSZ kapcsán a belga elnökségnek jelentős segítséget kell biztosítania a Főképviselőnek, hogy az egész rendszer 2010 december 1-re, illetve 2011 január 1-re felállhasson és megkezdhesse működését. Mindezt a belgák kiemelt prioritásként fogják kezelni, de az előzményeket (jelentős csúszások) ismerve komoly feladatok ruházódhatnak át még akár a magyar elnökségre is ezen a téren.

Belgium fel kíván lépni továbbá az útonálló bandák (sic!) és a nagy kaliberű fegyverek illegális kereskedelme ellen is, a hamis személyazonosságok kiszűréséért, a football-mérkőzések biztonságáért és az európai autópályák parkolóinak biztonsága érdekében.

Folytatódnak a spanyol elnökség által megkezdett lépések a „szabadság, biztonság és jog térségének“ megerősítéséért, a gyerekek szexuális kizsákmányolása, a gyermekpornográfia elleni küzdelem és az áldozatok védelme. Erőfeszítéseket kívánnak tenni a közös európai menedékjog-politika megteremtéséért az alapvető emberi jogok és a Genfi Konvenció értelmében.

A trió közös másfél éves programja mellett Magyarország elkészítheti saját fél éves programját is, melynek keretében lehetőség nyílik az általunk fontosnak tartott kérdések kiemelésére és önálló magyar kezdeményezések megfogalmazására is. Ugyanakkor minderre csak a programunk mindössze 20%-ában nyílik lehetőségünk, hisz tartalmának több, mint 80%-a az EU adott fél évi menetrendje alapján már eleve meghatározott. 2010 novemberére el kell készülnie az elnökségi program első tervezetének, melyet decemberben terveznek véglegesíteni.

Az elnökség „magyar színét” illetőleg olyan témát kellett találnunk, amivel egyrésztől azonosulni tudunk, másrésztől viszont szövetségeseinket tudunk találni új kezdeményezésünk kivitelezésére. Rengeteg ötlet merült fel, többek között a kisebbségek képviselete, vagy a vízgazdálkodás kérdése.

A Lisszaboni Szerződés hatályba lépésével az intézményi átmenet lezárult, a magyar elnökség az EU intézményi stabilitását immár adottságként kezeli. A napirend alapján a magyar elnökségnek várhatóan prioritása lesz többek közt az épp a mi elnökségi fél évünket megelőzően lejáratott lisszaboni stratégia felülvizsgálata. Így lehetőségünk nyílna arra, hogy az uniós gyakorlat alapján, miszerint a fontosabb uniós dokumentumokat a so-

ros elnökséget adó országban szokás aláírni, az új megállapodás a budapesti stratégia elnevezést kaphatja.

A magyar EU-elnökségi félév legfontosabb feladata az uniós gazdaság konszolidációja lesz. Kiemelt prioritás a jövő-orientált Európa 2020 Stratégia végrehajtása, valamint a gazdaságpolitikai koordináció megerősítése és az EU többéves költségvetési tervezéséhez kapcsolódó feladatok.

Az EU 2014–2020-as pénzügyi keretéről első „vitaforrás” sikeres levezénylése is helyet kap a prioritások között. A belga elnökség feladata a Bizottság javaslata alapján az uniós költségvetés átfogó felülvizsgálatával kapcsolatos tárgyalások lefolytatása, a magyar EU-elnökség alatt pedig előre láthatólag a következő keretköltségvetés főbb irányairól kezdődnek tárgyalások.

A KAP-reform az előttünk álló időszak egyik legfontosabb vitakérdése, kiemelkedő jelentőségű az energiainfrastruktúra csomag. A magyar EU-elnökségi félév kiemelt feladata lesz továbbá, hogy biztosítsa a kohéziós politika továbbvitét, megerősítését, és előmozdítsa a 2013. utáni kohéziós politika kereteiről a tagállamok közötti vitát.

Várhatóan kiemelt figyelmet kap a Nyugat-Balkán kérdésköre, történelmi lehetőségként, arra készültünk, hogy Horvátországgal a csatlakozási szerződés aláírására a magyar EU-elnökség alatt kerülhet sor. Erre azonban a 2010 júniusi szlovén népszavazás eredménye miatt (a horvát-szlovén határvita Hága elé kerül) elenyésző az esély. A magyar külpolitikai célrendszer alapvető prioritása a Nyugat-Balkán országainak segítése az uniós csatlakozás felé vezető úton. A „horvát modell” sikerére alapozva cél a nyugat-balkáni térség integrációs folyamatának további előmozdítása és az Európai Tanács döntései által kijelölt keretben a magyar elnökség folytatni kívánj a csatlakozási tárgyalásokat Törökországgal és Izlanddal.

A román és a bolgár schengeni határnyitás kapcsán a Külügyminisztérium bízik abban, hogy a két állam felkészülése várhatóan 2011-re lezárul.

A magyar EU-elnökség kiemelt politikai célja a Bizottság által 2010 decemberéig elkészített, a magyar EU-elnökség alatt elfogadandó Duna Régió Stratégia és a schengeni övezet tervezett újabb bővítése. A Duna Régió Stratégia tartalmi kialakítása a magyar EU-elnökség ideje előtt lényegileg lezárul. A Stratégia – a Balti-tengeri Stratégia után – az Unió második transznacionális, makrorégiós területfejlesztési stratégiája lehet, elfogadása jól illeszkedik azon elnökségi célkitűzéshez, hogy a víz, mint központi elem jelenjen meg az elnökségi programban.

A siker itt kompromisszum-teremtő képességünkben rejlik, azaz hogy mit adunk, nyújtunk a támogatásért cserébe a Stratégiában vagy package deal-okként olyan államoknak, amelyeknek lényegében nem érdekeltek a létrehozásában (pl. Balti-tengeri Stratégia és Mediterrán Unió államai), hogy támogatólag és ne gátló partnerként lépjenek fel. Mennyire vagyunk akár csak gesztus szinten megemlíteni, képviselni, figyelni mások érdekeire is. Cél, hogy még a magyar EU-elnökség alatt, a 2011 júniusi csúcson hagyják jóvá a tagállamok az európai Duna Régió Stratégiát.

A magyar elnökség feladata lesz az Unió Fenntartható Fejlődés Stratégiájának felülvizsgálata és megújításának előkészítése, a 2010 utáni biológiai sokféleség-védelmi stratégia

végrehajtásáról szóló tárgyalások megkezdése, a 6. Környezetvédelmi Akcióprogram értékelése, illetve a 7. Környezetvédelmi Akcióprogram megalapozása. Az Európai Bizottság 2012-ben új átfogó vízpolitikai dokumentumot kíván előterjeszteni („Blue-print for the EU’s waters”), melynek előkészítése részben a magyar elnökségi időszakra esik.

Fontos cél továbbá, hogy a 2011-es magyar-lengyel elnökségi évet a keleti partnerség megerősítésére is felhasználjuk. Elnökségünk alatt a második Keleti Partnerség csúcstalálkozó lesz a kiemelt állam- és kormányfői rendezvény Magyarországon. A fenti, a napirendből következő feladatokat természetesen nemzeti prioritásokkal szükséges kiegészíteni.

Egy lehetséges elképzelés szerint tehát a magyar elnökség kísérletet tesz egy, a csoportos elnökségeken átívelő cseh—magyar—lengyel híd létrehozása, az EU szomszédságpolitikájának keretében. Az Európai Unió több tagállama kitüntetett figyelmet szánna a földközi-tengeri országokkal való élénkebb kapcsolattartásra, így ez a kezdeményezés akár ennek ellensúlyaként szolgálhatna.

A visegrádi országok elnökségeinek összefogásával cél a keleti szomszédságpolitika fejlesztése, ami magában foglalná az Ukrajnával, Moldovával, Belarusszal és Grúziával való aktívabb kapcsolatok kialakítását is. Ez a terv okozhat némi problémát a mediterrán érdekeltségű spanyol triótagunkkal, viszont várhatóan erős támogatást kapunk majd az utánunk következő lengyel—dán—ciprusi triótól.

A munkacsoport ülésén még 2009-ben felvetett ellenzéki javaslat szerint a Fidesz-MPSz szorgalmazta a kisebbségek kollektív képviselőinek ügyét, amit európai projektként kíván a magyar programba integrálni. Az elképzelés a kormányváltás előtt nehezen tűnt kivitelezhetőnek. Talán pont ennek okán szerepelt a munkacsoport 2009 március 6-ai állásfoglalásában ennek az elképzelésnek már csak egy finomabb kivitele.

E szerint „az EU-elnökségi munka-csoport kezdeményezte, hogy a magyar elnökségi célok között jelenjen meg a szubszidiaritás és a decentralizáláson alapuló regionalizmus kérdése, a nyelvek és kultúrák sokszínűsége és a kisebbségek hagyományainak megőrzése”, és a „munkacsoport további egyeztetéseket folytat, hogy ezek megfelelő, az Unió céljaiba, politikáiba illeszthető és a tagállamok által támogatható eszközeit megtalálja”. (Mindenesetre mindezek nem kerültek be a 2010 szeptember 7-én a Külügyminisztérium által előterjesztett EU-elnökségi prioritások közé.)

Ezzel egyidejűleg körvonalazódott a trióelnökség stratégiai programja. Az eddigi tárgyalások során különösen hangsúlyosan merült fel a közös energiapolitika kérdése, mivel az uniós energiaszektorban megindult liberalizáció a spanyol—belga—magyar trióelnökség idejére esik. Magyarország fontosnak tartja, hogy elnöksége alatt (2011. február 4-én) lesz az energiapolitikának szentelt európai csúcspont, amelynek előkészítésében és döntéseinek végrehajtásában aktívan részt kíván venni.

A költségvetési keret kapcsán érdekellentétek merültek föl a trió tagjai között. Magyarország, újonnan csatlakozott tagállamként, a közösségi támogatások 2013 utáni folytatásában érdekelt. Ezzel szemben a hármas másik két tagja merőben más helyzetben van: Belgium mint alapító tagállam nem igazán részesedik a közösségi politikákból, Spa-

nyolország pedig, bár sokáig a közösségi politikák legnagyobb haszonélvezőjének számított, felzárkózása következtében mára már nem érdekelt a fenntartásukban.

A trióelnökség tagállamai megegyeztek abban is, hogy az előkészítő találkozók havi rendszerességgel folytatódnak, illetve hogy megkezdik az operatív program kidolgozását is, amely a részletes cselekvési tervet hangsúlyozza, és 2009 novemberére tervezték az elnökségi program véglegesítését.

A lengyel elnökség prioritásai az EU-intézmények napirendjéhez kötődő feladatok területén a 2014–2020-as költségvetési periódus tárgyalásainak megkezdése, a KAP 2014 utáni modelljének kidolgozása és a közös halászati politika felülvizsgálta. A lengyel politikai törekvések fókuszában az EU keleti partnerségi programja, a közös energiapolitika kialakítása (energiabiztonság) és a balti-tengeri stratégia (Lengyelország, Dánia és Svédország szorosabb együttműködési terve) áll. A folyamatban lévő ügyek tekintetében (melyek 2011. július 1. után fejezhetőek be) a betegjogokról és a határokon átvéelő egészségügyi szolgáltatásokról, a munkahelyen kívüli diszkrimináció tilalmáról, illetve a védelmi paktumról szóló direktívák a megemlítendőek.

Az elnökségi prioritások legkésőbb 2011 első harmadában véglegesülnek Dániával és Ciprussal egyeztetve. Nagyobb aktivitás, a lengyel-magyar-cseh kooperáció felerősítése várható a Visegrádi Csoport keretein belül. Feltételezhetően ez idő tájt napirenden lesznek még Ukrajna EU-csatlakozási kérdései a törökökkel való tárgyalások, illetve a Balkán integrációs törekvései (Szerbia, Macedónia, Montenegró) is.

V. Kül- és biztonságpolitika, szomszédságpolitika és a bővítés kérdése

A horvát—szlovén határvita és a horvát csatlakozás a szlovén elnökségi periódus alatt vált egymástól elválaszthatatlan kulcskérdéssé. A szlovén parlament még 1993-ban proklamálta Szlovéniának a Pirani-öbölre való jogát. A konfliktus 2008. december 15-én ismét fellángolt, mert a kérdés megoldatlansága miatt a szlovének a horvát csatlakozási tárgyalások blokkolását határozták el (újra, 2004 után).

Egyúttal meglebegtették egy, a horvát csatlakozásra vonatkozó népszavazás kiírásának a lehetőségét, melynek negatív eredménye további két év csúszást jelentene a horvátok számára. Az összetett tengerjogi vitában az EU-csatlakozással Szlovénia került az erő pozíciójába, és ezt maximálisan ki is akarják aknázni a horvátokkal szemben, félretéve a jószomszédi viszony szempontjait.

Zágráb beleegyezne abba, ha az EU döntené el a kérdést, ennek azonban a szlovén EU-tagság miatt nem sok esélye van: a szlovének halogató taktikája miatt hónapok óta eredménytelen az EU-közvetítés a két fél között, és ezzel a horvát csatlakozási tárgyalások is tolódnak. Az ügy a Hágai Nemzetközi Bíróság elé került a 2010 júniusi szlovén népszavazás eredményéken köszönhetően.

A felkészülési időszakban, 2007 végén, 2008 elején az ESDP kapcsán a leendő francia elnökség számára azon alapelv fogalmazódott meg, hogy az intézményi fejlődésről folyó viták helyett a konkrét eredményeket kell favorizálni a hadműveletekből levonható konklúziók alapján: praktikusán, a tárgyalásos, kormányközi megoldások preferálásáról van szó. A kézzel fogható tervek közé került a 2003-as EU Stratégiai doktrína aktualizálása és az EU kül- és biztonságpolitikai mozgásterének definiálása a Lisszaboni szerződés új szabályozásának értelmében.

E tervek megvalósulását illetően általánosságban elmondható, hogy a francia elnökség kezdeményezései, javarészt a brit ellenállás a franciákat is meglepő mértékének betudhatóan, blokkolva lettek.

A franciák ismét elővették a Tervuren-koncepciót egy Európai HQ létrehozására, de London immár a pár évvel ezelőtti kompromisszumos megoldásokat is ellenezte (EU műveleti irányítási sejt Monsban, a SHAPE-nél) illetve gyakorlatilag megvétózta a 2007 augusztusában létrehozott CPCC (Civil Tervezési és Irányítási Kapacitás : az ESDP/CSDP tisztán civil misszióinak főparancsnoksága) kiépülését. Végül a francia diplomácia ügyesen, lényegében Tervuren újra-erőltetésével “zsarolva” mégiscsak elérte azt, hogy a britek támogató partnerekkel feloldják a CPCC kiépítésének blokkolását, mely így a francia elnökség végére, 2008 novemberére lényegében hadrafoghatóvá vált. Ehhez járult még az ír „NEM” blokkoló hatása a sürgetett haderő-fejlesztési és hadiipari beruházások területén.

A Mediterrán Unió ötlete 2005-ben született meg, hivatalosan pedig a barcelonai folyamat részeként, 2008. július 13-án jött létre (francia—egyiptomi szervezés eredményeként), egyelőre azonban még több tekintetben is bizonytalan a rendeltetése és a működése. A nem-mediterrán EU-országok szkepszise jelentős az újszerű „képződménnyel” kapcsolatban. Ráadásul megfigyelhető még egyfajta ellensúlyozó törekvés is francia részről a tíz új

kelet-európai tagállammal szemben a főként déli, inkább francia érdekszférának tekintett terület felé.

A közös európai külpolitikai identitáson és a mediterrán érdekszférán túl a francia elnökség legfontosabb különleges célterülete India lett, méghozzá az indiai atomprogram nemzetközi felügyelete, illetve a két fél közti szabadkereskedelem megvalósulása kapcsán.

A cseh elnökség szándékai közt szerepelt, hogy az EU megerősítse kapcsolatait a kaukázusi régióval (Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán), illetve hogy meg kell kísérelni bevonni Fehéroroszországot a demokratizációs folyamatba, valamint élnékíteni kell az együttműködést Ukrajnával és Moldovával. A keleti partnerséget elsősorban a vízumrendszeren, illetve szabadkereskedelmi egyezményeken keresztül képzelik el fejleszteni, és ennek kapcsán az említett hat ország csúcstalálkozóra való meghívása is fölmerült mint terv. Az EU-bővítés keretében elsősorban Szerbiával számoltak (és ezzel párhuzamosan a Koszovóval való viszony javítását is célul tűzték ki), de szerepelt még a pontok közt a török csatlakozási tárgyalások folytatása is.

Gazdaságpolitikai és gazdaságdiplomáciai szempontból kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok fejlesztése volt a cseh elnökség törekvése, elsősorban a következőkkel: befejezni Ukrajnával a tárgyalásokat a szabad kereskedelemről; tárgyalások Oroszországgal a kereskedelem liberalizációjáról a WTO-csatlakozás keretében; kereskedelmi tárgyalások Indiával, Dél-Koreával és az ASEAN-nal; befejezni a tárgyalásokat az ACP-vel; folytatni a tárgyalásokat Kínával a kereskedelmi együttműködésről; a tárgyalások újabb fordulója a Mercosurral; a lehető legszorosabb együttműködés a Transzatlanti Gazdasági Tanáccsal.

A svéd elnökség alatt fontosabb diplomáciai találkozót Indiával, Dél-Afrikával, Oroszországgal és Ukrajnával terveztek. A svédek prioritásainak többsége ugyanaz, mint 2006-ban volt, tehát a kormányváltás ellenére folyamatosság van jelen a célokban. 2001-ben az EU-bővítés volt a fő téma.

2009 is lényegében a nyitás jegyében zajlott, csak távolabbi perspektívákban: a PO (Keleti Partnerség: 2008-as svéd—lengyel kezdeményezés az ún. prágai folyamat keretében) hat államával kellett szorosabb kapcsolatokat kialakítani (különösen Kijev állt nagy várakozásokkal az időszak elé, amitől szabadkereskedelmi zóna kialakítását remélte). Az EU Balti-tengeri stratégiájának kidolgozása szintén az elnökség egyik fő célja volt. A balti államok, Lengyelország és Németország együttműködésének szorosabbra fűzése azonban az orosz nemtetszés kinyilvánításán túl a német—lengyel ellentétek miatt is, lehet, hogy a Mediterrán Unió sorsára jut.

A cseh elnökség nem boldogult az oroszokkal: nem rendelkeztek „speciális orosz kapcsolatrendszerrel”, mint a franciák. A svédeknek ugyan kiépített a kapcsolatrendszere, de az elnökség legfőbb prioritásai mind-mind az orosz érdekek ellen dolgoztak, a kétoldalú kapcsolatokat pedig a kölcsönös bizalmatlanság jellemzi, holott ezen elnökség alatt terveztek új alapokra helyezni az uniós—orosz partnerségi viszonyt.

A leginkább konfliktusterhelt területek közt mindenképp megemlíthető az Északi Áramlat gázvezeték svéd ellenzése, a csecsenföldi orosz akciók az európai átlagnál is keményebb svéd elítélése. Valamint Észtország svédok általi támogatása a 2007-es „emlékmű-konfliktus” idején, a grúziai konfliktus eltérő megítélése, a posztszovjet „közel-külföld” térségé-

nek európai integrációjához kapcsolódó svéd törekvések, Oroszország WTO-tagságának erőltetése, továbbá például olyan gazdasági ellentétek, mint a faexport-kvóták.

A grúz konfliktus idején Svédország annyira támadta az oroszokat, hogy azok egyenesen előre kijelentették, hogy Carl Bildt külügyminiszter nem kívánatos személy lesz Moszkvában az EU-elnökség alatt. Másrésztől Oroszország pedig olyan nagyhatalmi politikát szeretne az EU–orosz kapcsolatok keretében látni, amely egymás belügyeibe nem avatkozik be, és a Kreml a tagállamokkal kialakított kétoldalú kapcsolatokat preferálja egy közös EU-szerződés helyett.

Mindezen tényezők már eleve erősen kérdéseessé tették, hogy az EU és Oroszország közti új partnerség aláírását tekintve várható-e bármilyen eredmény a svéd elnökségi ciklus alatt, akár csak a grúz háború által jegelt folyamatok újraindítása is. 2009 november 16-án végül Ukrajna “feje felett” született meg az EU-orosz gázmegállapodás. A megállapodás értelmében mindkét fél tájékoztatja egymást bármilyen olaj-, földgáz- vagy elektromos áramellátási zavar esetén. Ezt követően a stockholmi csúcsra 2009 november 18-án került sor, Medvegyev orosz elnök sokáig lebegtette, hogy egyáltalán elmegy-e a találkozóra.

Ami az európai kapcsolatrendszer másik pólusát, a transzatlanti partnerséget illeti, Svédország az el nem kötelezettség híve, és a NATO helyett a politikai megoldásokat preferálja.

A spanyol külpolitika hagyományosan hármassal rendelkezik: az egyesülő Európához való csatlakozás mellett a geopolitikailag jelentős euro-mediterrán kapcsolatok, valamint a történelmi hagyományokon alapuló latin-amerikai kapcsolatok szerepe kiemelkedő. Ennek megfelelően Spanyolország már az Unióhoz való csatlakozásától kezdve azon fáradozott, hogy a híd szerepét betöltve elmélyítse Európa és a fent említett térségek kapcsolatait.

A külkapcsolatok minden eddigi esetben kulcsfontosságú részét alkották az elnökségi programnak, és ugyanez volt várható a 2010-es elnökségre is. A hagyományos latin-amerikai és mediterrán irányultság mellett erőteljes hangsúlyt kapott Törökország mielőbbi EU-csatlakozásának nyílt támogatása is (melynek az új brit konzervatív kormánnyal együtt a spanyolok a legfőbb támogatói). A bővítések közül Horvátország csatlakozása várható a trió elnöksége folyamán, de Spanyolország a nyugat-balkáni térségben Szerbia mielőbbi csatlakozását is szívesen látná. A két állam közti szorosabb kapcsolatot és szimpátiát jól jellemzi az önálló Koszovó el nem ismerése a spanyol kormány részéről.

A külkapcsolatok terén a spanyol elnökség programja bővelkedett a két- és többoldalú csúcstalálkozóknak. Ez is jól mutatja, hogy Spanyolország a világ nagyhatalmai között szerepet követel magának a nagy döntések meghozatalában, a világpolitikai folyamatok alakításában. Csúcstalálkozót terveztek az Egyesült Államokkal, Latin-Amerikával és a Karib térség államaival.

A kétévente megrendezett Mediterrán Unió csúcstalálkozóját is a spanyol elnökség felévére tervezték még spanyol földön. Emellett kiemelten fontos szerepet játszik Marokkó, amellyel az Unió 2008-ban kötött különleges kétoldalú együttműködési megállapodást. Zapatero bejelentette, hogy a spanyol elnökség időszakában összeül az első marokkói—

uniós csúcstalálkozó is. Ez részben a nagyszámú marokkói kisebbség, részben a két ország közti intenzív gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok miatt fontos a spanyolok számára.

A magyar elnökség azzal számol, hogy 2011-től sor kerülhet Horvátország csatlakozására. Ezt azonban erőteljesen befolyásolják a szlovénokkal való megegyezésen (határviták) túl a török csatlakozással kapcsolatos európai tendenciák, mivel ennek aggályossága mentén a horvát csatlakozás is veszélybe kerülhet.

Ezen túl ebben az időszakban esedékes a döntés Románia és Bulgária schengeni övezethez való csatlakozásáról, melyek lebegtetése az unióssá szélesedett, főként francia romaügyek kapcsán egyes államok számára kényszerítő erőként funkcionál.

Bár mindkét országgal kapcsolatban felmerültek aggályok, leginkább a korrupció, illetve az igazságügyi reformok területén, egyelőre tarthatónak tűnik 2011-es dátum. Olyan kérdések ezek, melyek önmagukban is nagy terhet rónának az aktuális soros elnökre, ezért kulcskérdés a megfelelő felkészülés. Magyarországnak továbbá – a határon túli magyarok szempontjai miatt – prioritásai közé tartozik az EU és Szerbia, illetve Ukrajna közti minél kiterjedtebb, szorosabb és mélyebb együttműködés.

Lengyelország külpolitikájára alapvetően rányomja bélyegét az Amerika-barátság, és hogy erősen konfliktusos az ország szomszédsági politikája. Élharcosa lett még a Bush elnökségeinek időszaka alatt felmelegített rakétabajzs-projektnek, Oroszország ellenkezése ellenére.

Lech Kaczyński volt lengyel elnök személyesen jelent meg Tbilisziben a grúz válság idején, fennhangon kritizálva az orosz lépéseket. A nagy- vagy legalábbis középhatalmi ambíciókat dédelgető lengyelek az oroszokkal szembekerültek az Északi Áramlat – a Lengyelországot a Balti-tenger alatt elkerülő gázvezeték – miatt is, mely éppen Németország számára biztosítaná a zavartalan gázellátást egy esetlegesen kiújuló lengyel–orosz krízis esetén. Németországgal pedig a kisebbségi kérdés és a politikai okok miatt rendszeresen felmelegített világháborús sérelmek miatt kerültek szintén elég rossz viszonyban. Az új lengyel miniszterelnök (és az államfő) számára napjainkban is komoly kihívást jelent a Kaczyński fivérek örökségének kezelése.

Ugyanakkor amellet, hogy Lengyelország időnként „érdekes“ előterjesztésekkel lepi meg európai partnereit a NATO-hoz kapcsolódó európai védelmi politika reformja területén, konkrét lépésekre, néha közeledésre is sor kerül lengyel részről: 2009 elején Lengyelország az EUROCORPS hatodik keretnemzetévé vált.

A Kaczyński-féle előterjesztések után Radoslaw Sikorski védelmi miniszter francia kollégájának 2009. július 19-én újabb 12 pontos tervet terjesztett be az európai védelempolitika megerősítésére: Ezúttal azonban azon lengyel félelmek álltak a terv mögött, hogy az Obama-adminisztráció a válság miatt felülvizsgálta a rakétabajzs lengyelországi indítóállomásának ötletét. A lengyel védelempolitika így ezzel a B-tervvel állt elő az ország biztonsága érdekében. Az ESDP-t tekintetve a lengyelek Franciaország „titkos” szövetségesei (a franciák már 2003-tól nagyobb lengyel aktivitást vártak az afrikai missziók kapcsán).

VI. Az elnökségek mérlege, kitekintéssel a belga elnökségre

Mind a trióelnökség természetéből, mind az európai geopolitikai realitásokból adódóan Ljubljana nem annyira emlékezetes vagy történelmi jelentőségű, mint inkább „jó” elnökségre törekedett, és e célját a későbbi visszhangok szerint sikerült is elérnie. A szlovén elnökség lezárulta után általános volt a vélemény, hogy az ország szervezeten és magas színvonalon látta el feladatait és az általa megfogalmazott prioritások területén sikerült több-kevesebb előrelépést elérnie, illetve a félév során felmerült politikai kihívásokat (Koszovó függetlensége, tibeti zavargások stb.) megfelelően kezelnie.

Így működésével sikerült a 2004-ben csatlakozott tagállamok alkalmasságához kapcsolódó kételyeket jelentősen csökkentenie, amivel nem csak az új EU-tagállamok Unión belüli egyenrangúságát erősítette meg, de jelentősen hozzájárult az európai integráció szorosabb egységéhez is.

Miután egy előre kalkulálható folyamat részeként Koszovó 2008. február 17-én deklarálta függetlenségét, Szlovénia ezt csak március 5-én ismerte el, jóval néhány más uniós tagállam után. A szlovén elnökségnek nem sikerült megteremtenie a közös európai álláspontot: főleg a nagy államok az EU-elnökségtől teljesen függetlenül döntöttek; a CFSP ismét látványosan becsődölt.

Szlovéniát egyébként kisállami létén túl amiatt is ignorálták az európai államok álláspontjuk kialakításakor, mert a túlzott amerikai befolyás miatt a közös európai álláspont kialakításához elvesztette hitelét – 2008. január végén kiszivárgott ugyanis, hogy egy magas rangú amerikai diplomata azt kérte szlovén kollégájától, hogy Ljubljana elsőként ismerje el Koszovó függetlenségét.) A szlovén elnökség végén Írország „nem”-mel szavazott a Lisszaboni szerződést ratifikáló népszavazáson 2008. június 12-én, de ennek a problémának a kezelése lényegében a következő elnökségekre hárul(t).

A francia elnökség az ír nem, a grúz krízis és a világgazdasági válság hatására nehéz helyzetbe került. Sarkozy elnök azonban gyorsan reagált, és a „tűzoltás” mellett nem aprózta szét erőit, hanem az eredeti program néhány nagyobb céljára összpontosított: A 4 fő „EU-prioritásból” csak a klímapolitikában kitűzötteket sikerült szinte teljes mértékben teljesíteni, a „3x20-as” célt.

A migráció területén egy nem túl szerencsésen előkészített csúcs csupán egy nem kötelező hatályú és csak részterületeket érintő megegyezést szült. A KAP-reformról alig lehet hallani valamit, a Mediterrán Unió finanszírozása azonban, még ha kisebb mértékben is, de a kelet-európai térség fejlesztésére is fordítható pénzüsszegeket vonhat el.

A Lisszaboni szerződés problematikáját a francia elnökség végül is ügyesen továbbhárította a következő utáni (svéd) elnökség idejére. A nemzeti prioritások közt szereplő két áfa-ügy rendezési kísérlete sikertelen volt, vagy legalábbis rövid távon nem hozott megoldást. A Mediterrán Unió átmentése a csehekkel kötött 2008. októberi „huszáros” paktummal ugyan nem sikerült, de az ügy spanyol prioritások közti szereplése ettől függetlenül reménykedésre adhatott okot.

Az ír nem alaposan felborította a Lisszaboni szerződés életbe léptetésének adminisztratív folyamatát és az arra alapuló projektek beindítását. Mások mellett a franciák is felvetették, hogy nem lesz további EU-bővítés, amíg nem tisztázódik az intézményi háttér, de a csatlakozási tárgyalásokat természetesen nem állította/lassította le a francia elnökség (Horvátországgal).

Ezzel szemben Franciaország 26-os egységfront létrehozásán munkálkodott az írekkel szemben: Sarkozy második népszavazást is sürgetett, amivel kapcsolatban felmerült persze az aggály, hogy így az majd külső diktátumnak tűnhet. Ekkor még 2009 márciusa volt a céldátum, a június EP-választásokat megelőzően. De végül a 2008 december 11–12-ei EU-csúcson Dublin csak 2009 novembere mellett tudta elkötelezni magát, ráadásul még így is csak elég bizarr, visszás, az EU kohézióját gyengítő feltételekkel.

Az orosz–grúz konfliktus kapcsán a francia reakciót az EU-elnöki szerephez képest kezdeti gyenge aktivitás jellemezte, és két kulcseleme a kivárás és az Egyesült Államokkal való egyeztetés volt. Franciaország mindegyik háborús féllel való jó kapcsolatát igyekezett megőrizni, EU-elnökként azonban a status quo ante visszaállítását tolta előtérbe.

Az EBESZ-re is támaszkodni kívánó francia diplomácia kezdetben bevett módon tartózkodott a nyílt állásfoglalástól. A grúz infrastruktúra erőteljes támadásával azonban immár francia érdekek is veszélybe kerültek, ezért nagyobb méretű konfrontációt is felvállaltak az oroszokkal, legalábbis nyilatkozatok terén, majd pedig Sarkozy Franciaország szerepét a valóságnál jelentősebbnek próbálta meg feltüntetni a tűzszünet elérésében.

Az EU-partnerek viszont nem vették jó néven, hogy Sarkozy, félretéve az EU közös külpolitikájának hagyományos, kormányközi jóváhagyáshoz kötött menetét, előzetes egyeztetés nélkül tárgyalt Moszkvában. Úgy tűnt, a német–francia tengely csak minimálisan egyeztetette külpolitikai lépéseit és lényegében egy német–francia diplomáciai versenyfutás is megfigyelhető volt.

A gazdasági világválság szintén jelentős időt és energiát vont el a francia elnökség prioritásaitól, melyek így egy csapásra másod- vagy harmadlagos napirendi ponttá váltak. Az 1929-es krízis két fő tanulsága az volt, hogy egyrészt az államoknak be kell avatkozni, másrészt globálisan kell cselekedni. Ezekből az EU-ban az állami beavatkozás megvolt, de összehangolt összeurópai lépéseket kevés eredménnyel sürgettek, nem sikerült igazi „egységfrontot” kialakítani.

Mindazonáltal a francia elnökség erre vonatkozó törekvései sem tűntek túl meggyőzőnek, mindenesetre a BNP Parisbas lett az eurózóna legnagyobb tartalékbankja. A 2008. december 11–12-ei EU-csúcson Berlin ellenvéleménye ellenére, ami inkább a nemzetállami megoldásokat preferálta volna, megszületett végül az a döntés, hogy az EU-GDP 1,5%-át, azaz kb. 200 milliárd eurót fordítanak a krízis kezelésére.

A cseh elnökség sem készült igazán vészforgatókönyvekkel, még az előre kódolható eseményeket illetően sem: Például az orosz–ukrán a gázvitára sem volt konkrét forgatókönyv, akárcsak a közel-keleti konfliktusra. Ettől függetlenül a cseh külügyminiszter vezette azt az EU-delegációt, amely megkísérelte megbékíteni a Hamaszt és Izraelt a gázai konfliktusban. Az ukrán–orosz gázvitában szintén közvetítőként lépett fel a cseh kormány, de az oroszok nem igazán vették őket komolyan. A gazdasági válság ilyen mértékű hatásaira szintén nem készültek fel.

Csehország az alábbi pontokat tartja sikernek:

- gazdaság (Egységes fellépés a pénzügyi és gazdasági válság ellen, a bizalom és a stabilitás helyreállítása, a protekcionista lépések elutasítása. A munkahely-megőrzés és a gazdasági növekedésének ösztönzése, a pénzpiacok jobb szabályozása, az EU a nemzetközi porondon – G20-találkozó.);
- energetika (Egységes fellépés, az EU energiabiztonságának megerősítése; a „Déli Korridor” csúcstalálkozó; stratégiai energetikai kutatás; az energiapiac integrációja és liberalizációja; az energiahatékonyság növelése; klímavédelem.);
- Európa a világban (A gázai konfliktus megoldása; keleti partnerség; EU-bővítés; transzatlanti együttműködés; csúcstalálkozó harmadik világbeli országokkal.)

A nizzai szerződés keretei közötti utolsó elnökség volt a svéd EU elnökség, mely lényegében sikeres félévet zárt. Kiemelkedő eredménye a Lisszaboni Szerződés ratifikációs folyamatának lezárása, ezzel megnyílt az út az uniós külügyi szolgálattal, az Európai Parlamentre vonatkozó változtatásokkal, az állandó strukturált együttműködéssel, valamint a polgárok kezdeményezési jogának gyakorlatba ültetésével összefüggő szabályoknak a megalkotása előtt.

Az elnökség diplomatikusan oldotta meg a Vaclav Klaus által kiváltott miniválságot, amelyet a cseh elnöknek a Benes dekrétumok érinthetlenségére vonatkozó követelése okozott, de a 13 diszkriminatív Benes dekrétum morális tarthatatlanságát az Európai Unió nem mondta ki, hatályon kívül helyezésüket nem követelte.

Az elnökség másik nagy eredménye, hogy sikerült egységes uniós álláspontot kialakítani a koppenhágai klímátárgyalásokon és az EU, amely jelentős vállalásokat tett az éghajlatváltozás elleni küzdelem jegyében, már középtávon csökkentheti technológiai elmaradottságát, és bizonyos vélemények szerint jelentős technikai és gazdasági előnyökre tehet szert versenytársaival szemben.

De az EU-15-ök nem tudták teljesíteni koppenhágai vállalásukat és az uniós kibocsátási mérleg csak az új tagállamok jelentős mértékű csökkentésének beszámításával vált kedvezővé. A 2009 decemberi uniós csúcson a tagállamok 3 évre végül összesen 7,2 milliárd eurót ajánlottak fel a fejlődő országok éghajlatvédelmi törekvéseinek támogatására, Magyarország összesen hatmillió euróval járul hozzá ehhez a törekvéshez.

Magyarország szempontjából különösen fontos eredmény volt a vízummentesség megadása Szerbia, Macedónia és Montenegró állampolgárai számára, miközben a többi balkáni országok esetében is vízumliberalizációs tárgyalások folynak. A tagállamok vezetői elfogadták a szabadságjogokat és biztonsági kérdéseket a következő öt évre vonatkozóan összefogó, úgynevezett Stockholmi Programot, amely egyebek közt arról is szól, hogy folytatódik a belső határellenőrzéstől mentes schengeni övezet bővítése. Törökországgal újabb csatlakozási fejezet tárgyalása kezdődött még és a svédek lényegében a török-csatlakozás hívének tekinthetők, míg az izlandi közeledést fenntartásokkal fogadják.

A svéd elnökséget záró csúcson elhangzott, hogy az uniós tagországok támogatnák a pénzügyi tranzakciók nemzetközi méretű adóztatását az újabb válságok elkerülésének érdekében és zárónyilatkozatukban a vezetők ilyen értelmű felszólítást intéztek a Nemzetközi Valutaalaphoz (IMF). A kríziskezelést illetően ugyan a tagállamok elfogadták

a Larosière jelentést, de ez Barroso bizottsági elnök szerint ez szerény eredménynek tekinthető az eredeti tervekhez képest.

A kritikusok a koppenhágai konferencia céljaiban való gyenge aktivitást, az immigrációs és a szervezett bűnözés problémáinak mellőzését vetik a svédek szemére. A svéd elnökség alatt választották meg egyhangúlag az új Főképviselőt, Catherine Ashton és az Európai Tanács állandó elnökét, Herman Van Rompuy-t.

Utóbbi személye kapcsán néhányan szemére vetik a svédeknek, hogy „meghunyáskodtak“ a francia vétó előtt a luxemburgi Jean-Claude Juncker jelöltségét illetően. Egyeseket szabályosan sokkolt, hogy az általában a transzparanciára sokat adó svédek most mennyire teret engedtek a tagállamok közti „titkos“ adok-kapok játékoknak. Véleményünk szerint azonban a svédek taktikusan jártak el, a teljesen szintelen jelöltek megválasztásával nem élénkítették az EU-n belüli ellentéteket. Más kérdés, hogy mindez az EU nemzetközi imázsa, ereje szempontjából mennyire tekinthető pozitívumnak.

A svédek legnagyobb kudarca, hogy nem sikerült lényeges előrelépést elérni az uniós polgárok azon jogának érvényesítésért, rendezéséért, hogy egy másik tagállamban is megilleti őket az orvosi ellátás és a spanyol-belga-magyar trióval ez a téma gyakorlatilag lekerült a napirendről.

Az ESDP (CSDP) kapcsán – mely az elnökség kiemelt prioritásai közé tartozott - a svédek néhány részeredményt könyvelhetnek el :

- Megnövelték a harccsoport-koncepció flexibilitását. Ezeket eddig – a politikai akarta hiánya miatt – nem alkalmazták „élesben“, jóllehet elvileg 10 nap alatt bevetethők. A svéd elnökség alatt a Tanács viszont külön direktívát alkotott ebben az ügyben.
- Második fontos témaként az európai partiórság hatékonyságának növelése volt kitűzve, a fragmentáció és diszperzitás csökkentésével. A Tanács felkérte a bizottságot, hogy 2010 végére dolgozzon ki egy akciótervet ebben a témában.
- A BITD (Összeurópai Hadiipari Kapacitás) terén is elfogadtak egy új közös nyilatkozatot a felek, de hozzá kell tennünk, az utóbbi 60 évben már sok ilyenre volt példa és előrelépés eddig alig-alig történt.
- Végül pedig fontos lépések történtek a civil és katonai képességek összehangolása területén, a tervezés és a kapacitások felhasználása tárgykörében, melyről 2010 első felére készült el aztán egy konkrét munkaterv.

A spanyol elnökség - saját bevallása szerint - 148 kezdeményezéséből 144-ben tud eredményt felmutatni. Legfontosabb eredményeként Zapatero elnök egyrészt szintén a Lisszaboni Szerződés beindítására hivatkozik – lévén az első elnökség volt, mely az LSZ keretei között kezdhette meg működését – másrészt pedig a krízis következményeit kezelő fontos gazdaságélénkítési lépésekre.

Ez utóbbiak közé tartozik a Görögországnak dobott mentőöv, valamint a 2020-as stratégia két fontos ponton való kiegészítéséről történt határozatok, részben a stratégia betartását erősítve, részben a lisszaboni stratégia problémáinak elkerülése végett.

A spanyolok szerint tehát ők tették le az európai gazdasági egység, első alapkövét, a gazdasági kormányzat koordinációs mechanizmusait a krízis sújtotta államok megsegítésében:

akár 750 milliárd euró mozgosítható. (Itt hívjuk fel a figyelmet az elnökségi eredmények utólagos marketingjének fontosságára, melyben a spanyol példa akár követendő is lehet.)

A 27-ek ezen túl nagyobb szigorúságot fogadtak a stabilitási és növekedési paktum területén, és a spanyol elnökség elsőként lépett fel azért, hogy e téren lehessen szankciókat alkalmazni. Az új pénzügyi mechanizmus, szabályozás célja, hogy minden terméket nyomon kövessen és megelőző lépéseket tegyen a rendszeres rizikók elkerülése érdekében.

A spanyolok felléptek a pénzügyi szervezetek felől megnyilvánuló nagyobb transzparenncia érdekében is. 2013-ig az EU folyamatosan progresszív módon fogja csökkenteni a pénzügyi szektornak a válságkezeléshez nyújtott segítségét.

A fenti lépések közül célszerű kiemelni azt a spanyol kezdeményezést ami lehetővé tette, hogy július második felére nyilvánosságra lehessen hozni az európai hitelintézetek ún. rezisztenciatesztjének eredményét, melynek célja a piacok megnyugtatása, a spekuláció csökkentése és célja a bizalom visszaállítása a bankközi piacon. A spanyolok ezen túl kiálltak az eurozóna védelme érdekében és az EKB szerepének, tekintélyének erősítése mellett.

A harmadik pillért illetően a spanyol célok talán túl ambíciózusak voltak, ugyanakkor a biztonság és a szabadság témakörében sikerült eredményeket elérni. A terveknek megfelelően Latin-Amerikával fontos szerződéseket írtak alá, mely némileg minimalizálta az EU-USA csúcs felfüggesztését, (még ha sikerült is megegyezni az Egyesült Államokkal a banki adatok cseréjéről).

Aláírásra került a terrorizmus-ellenes harc jegyében több fontos megállapodás (Swift Szerződés) a pénzügyi adatok megosztásának felülvizsgálatáról. Az Egyesült Államokkal aláírt „Nyitott Égbolt” Egyezményel olyan közös transzatlanti légtér jött létre, melyben a világ légi személyszállításának 60%-a bonyolódik.

Az elnökség végén egyezmény született - a várthoz képest 3-4 hónapos késéssel - az Európai Külügyi Szolgálat kereteiről is, melynek főtitkári és két főtitkárhelyettesi tisztségére jelenleg 3-4 fő, a francia Pierre Vimont, illetve az olasz Stefano Sannio és a lengyel Mikolaj Dowgielewicz vagy esetleg még a német Helga Schmid tűnik esélyesnek.

Ezen kívül a spanyolok még azon szerződések tető alá hozására lehetnek büszkéek, melyek az egyenlőség fogalmát erősítik, mint például a szexuális bűncselekmények áldozatainak támogatása : Megtették az első lépéseket a „Nők Ellen Elkövetett Erőszak Európai Observatóriumának” létrehozása felé.

Kiemelik még a Haiti és Chilei földrengések és a légiközlekedést megbénító izlandi hamufelhő kapcsán az EU „szignifikáns” fellépését, azonban köztudott, hogy az új Főbiztos és az LSZ új mechanizmusai nem túl biztató eredményeket mutattak fel e krízisek kezelésében.

A spanyol elnökség alatt nem csak az Egyesült Államokkal tervezett csúcs maradt el : Zapatero elnök szerint a Mediterrán Unió soron következő csúcsát a Közel-keleti konfliktus újabb hulláma miatt az EU intézményekkel egyeztetve szükségszerűen azért kellett felfüggeszteni, hogy elkerülhető legyen egy újabb uniós diplomáciai fiaskó esélye.

Ezzel pedig aligha nőtt az EU diplomáciai súlya a térségben, miközben konkrét példával világított rá a szakértők által már a francia tervek megjelenésének kezdetétől fogva jelzettek a Mediterrán Unió koncepciótlanságát és működőképtelenségét illetően. Mintegy „kárpótlásként” viszont felállították a de facto működésképtelenség bizonyult szerv Főtitkárságát 2010 március 4-én Barcelonában.

Ezeken kívül történt némi előrelépés a vállalkozások (főként a kisvállalkozók) adminisztratív terheinek csökkentése terén, az EU Belbiztonsági Stratégiájának elfogadása területén (2010. február 25), az EUNAVFOR ATALANTA művelet kiterjesztése ügyében Szomáliában.

Peruval és Bolíviával a szabadkereskedelmi tárgyalások végső fázisba jutottak, Horvátországgal két új tárgyalási fejezetet nyitottak meg. A Bizottság kedvezően fogadta Izland csatlakozási kérelmét, így a Tanács megkezdhetette a csatlakozási tárgyalásokat. Megtartották az első EU-Marokkó csúcsot.

Az elnökség elősegítette még többek között az elektromos járművek koncepciójának és a nagy sebességű internet terjedését és megreformálta a strukturális alapokra vonatkozó szabályozást. Megteremtették az európai rendőrképzés Erasmus programjának alapjait és felállították a COSI-t, azaz a „Belbiztonságügyi Állandó Bizottságot”.

A spanyol elnökség kritikussai az EU-USA csúcs elmaradása feletti siránkozáson túl a spekulációs alapok pénzügyi felülvizsgálatára irányuló kezdeményezések teljes kudarcára hívják fel a figyelmet, a francia Daniel Cohn-Bendit (Zöldek) szerint pedig „lényegében senki nem látja azokat a fejleményeket melyekről nekünk beszélnek”, mert a zöldek szerint semmilyen (komoly) előrelépés nem történt az EU 2020 - Stratégia a növekedésért és a foglalkoztatásért területén.

A spanyol elnökség végén, 2010 június 17-18-án ismerhették meg az állam- és kormányfők az ún. González Csoport jelentését. A González Csoport (Felipe González volt spanyol miniszterelnök vezetésével) az EU fejlődésére vonatkozólag – 20 évre előre (2020-2030) – készítette el jelentését.

A Csoport még Sarkozy elnök kezdeményezésére jött létre még 2007 második felében, számos tagállam ellenkezése ellenére : utóbbiak a túlzott francia ambíciók érvényesülésétől, érvényesítésétől tartottak. Sarkozy ötletének háttérében az állt, hogy Törökország csatlakozását „a csoport tudományos-filozófiai érveire támaszkodva” vétőzhassa majd meg, a döntés felelősségének megosztásával.

Nagy-Britannia és a kelet-európai államok azonban elérték, hogy a Csoport mandátuma se a bővítés, se az EU határaitra vonatkozólag ne terjedjen ki, és csak a gazdasági fejlődés, a versenyképesség, a szociális szolidaritás, a jogállamiság, a stabilitás, a migráció, a demográfia, a klímaváltozás, és a nemzetközi terrorizmus kérdéseit tárgyalhatta. A jelentés azonban nem vázol fel lényegében megoldási alternatívákat, csak mintegy katalógusként felsorolja korunk nagy kihívásait – melyeket már máshonnan ismerhetünk – erre pedig kár volt ennyi energiát pazarolni.

2010 július elsejétől az EU elnökségét Belgium vette át, és mivel az Európai Tanács állandó elnöke is belga (Herman Van Rompuy), az Európai Unió Tanácsának belga elnöksége elvileg komoly lehetőséget adna Belgium kezébe az EU irányítása terén,

miközben paradox módon az ország története legsúlyosabb szecessziós válságával, minden eddiginél erősebb flamand elszakadási törekvésekkel.

Az előrehozott 2010 június 13-ai parlamenti választásokon példátlan győzelmet aratott a függetlenségpárti Új Flamand Szövetség (N-VA), azaz először nyert Flandriában egy olyan párt, amelynek deklarált hosszú távú célja Belgium kettéosztása.

Az EU-elnökség átvételekor még ügyvezető miniszterelnök (Yves Leterme) vezette az országot és elemzésünk szerkesztésének lezárultáig még mindig nem sikerült megállapodnia a koalícióalakítással most próbálkozó pártoknak (NV-A, flamand és vallon szocialisták, kereszténydemokraták, zöldek) és Elio Di Rupo várható leendő miniszterelnöknek. Nem zárható ki tehát, hogy a cseh elnökséghez hasonló zűrzavar fogja jellemezni a belga elnökséget is és a magyar elnökségre egyfajta „kármentő szerep” is hárul majd.

Ugyan a belgák idő előtt kijelentették, hogy egyáltalán nem fogják kihasználni, befolyásolni Herman Van Rompuy-t „nemzeti kormányuk” felől, a kialakult helyzetben azonban könnyel elképzelhető, hogy az Európai Tanács elnökének nagyobb mértékben kell beavatkoznia országa elnökségébe...

Összegzés, következtetések

A belpolitikai viszonyokról az uniós elnökségi felkészülés és az európai ügyek kapcsán általában elmondható, hogy a régebbi tagállamok körében erősebb a konszenzus a kormány és ellenzéke között, kifelé legalábbis igyekeznek egységes arcot mutatni, hogy az ország minél többet profitálhasson e lehetőségből. Az új országok közül Szlovéniában sikeresen oldották meg e téren az egyeztetéseket és a parlamenti választási kampány alól többé-kevésbé sikeresen kivonták az európai ügyekben elért eredményeket, még ha a kormány az EU-elnökséget követő választásokon meg is bukott.

A negatív példa viszont Csehország (és könnyen lehet : Belgium is), ahol az EU-elnökség alárendelődött és eleve „béna kacsaként” debütált a törékeny belpolitikai egyensúlyi viszonyok között, amit a kormány áprilisi bukása tetőzött be.

Ennek negatív eredményeként az EU kénytelen volt „robotpilótára kapcsolni”, miközben a gazdasági válság tekintetében, főleg Kína, India konkurenciája miatt, gyors, konkrét és összehangolt közös európai lépések megtételére lett volna szükség – melyeket azonban még a jóval erősebb francia elnökség is nagyon korlátozott mértékben tudott csak elérni. Magyarországon eleinte az öt-, - majd a kormányváltás után négy párti - konzultációk úgy tűnik megteremtették, megteremtik azt a nemzeti minimumot, aminek révén Magyarország számolhat majd az egységet mutató fellépés nemzetközi hozadékaival...

Az elnökségi felkészülés tekintetében egyrészt elmondható, hogy a már rutinos államok viszonylag későn (kb. 1-2 év), míg az új tagállamok korábban (átlagosan 3-4 év) kezdik meg a konkrét felkészülést, bár az új keletű trió-rendszer a tagállamokat rákényszerítette arra, hogy már viszonylag korán megkezdjék az egyeztetéseket a közös célokról, továbbá jelentős azon dossziék száma, amelyeket korábbi elnökségektől örökölnék meg, illetve amelyek több trión keresztül is végighúzódnak (Lisszaboni szerződés, klíma- és energiapolitika).

1. táblázat: A 2008—2011-es periódus EU-elnökségei felkészülési periódusainak és költségvetési kereteinek összehasonlítása

	Elnökségi periódus	Felkészülés kezdete	Költségvetés	PR-költségek
szlovén elnökség	2008/1	2005. (kb. 3 év)	62 millió euró	n.a.
francia elnökség	2008/2	2007. nyár (kb. 1 év)	190 millió euró	15 millió euró
cseh elnökség	2009/1	2007. január (kb. 2 év)	124,5 millió euró	10,4 millió euró
svéd elnökség	2009/2	2007. ősz (kb. 2 év, de...)	80,1 millió euró	65 millió euró (?)
spanyol elnökség	2010/1	2008. ősz (kb. 1,5 év)	83 millió euró (+ felkészülési költségek 23 m. e.)	kb. 5,2 millió euró
belga elnökség	2010/2	2008. május (?) (kb. 2,5 év)	90 millió euró	n.a.
magyar elnökség	2011/1	2007 eleje (kb. 4 év)	96,3 millió euró	n.a.
lengyel elnökség	2011/2	2008. (kb. 3 év)	102,9 millió euró	n.a.

Készítette : Dr. Túrke András István

Ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a felkészülés intenzitásának és különböző szinteken zajló folyamatának a vizsgálata meglehetősen komplex és adott szinten túl kilátástalan feladat, így elképzelhető, hogy bár egy elnökség hivatalosan viszonylag korán kezdi felkészülését, az érdemi lépések megtételére csak később került sor. Például a svéd elnökség hivatalosan 2 évvel hivatalba lépése előtt megkezdte a felkészülését, de ennek „konkrét” eredményeit, prioritásait, programját csak viszonylag későn terjesztette a szélesebb nyilvánosság elé. A felkészülést tekintve Magyarország a korábbi példáknak megfelelő stádiumban van és kielégítő ütemben halad.

Az elnökségek költségvetése területén nagyságrendbeli eltérés mutatkozik a kisállami költségvetések (Szlovénia: 62 millió euró) és a több, mint háromszoros összeggel nagyállami költségvetési kereteket felvonultató Franciaország között (190 millió euró). Magyarország – amennyiben az előzetes tervek szerint költ – kb. 96,3 millió eurós költségvetése relatíve magasnak számít, megelőzve a svéd elnökségét, és nem sokkal elmaradva a relatíve alacsony költségvetési tervvel rendelkező lengyel elnökségétől (102,9 millió euró). (A 2010 december eleji magyar kalkulációk már csökkentett költségvetéssel, 80 millió euróval számolnak.)

Azonban általános tapasztalat, hogy a tényleges költségek jelentősen eltérhetnek a tervezettektől, ezért vagy célszerű megfelelő tartalékokat képezni a költségvetésben, vagy – mint a francia elnökség – direkt erre a célra létre lehet hozni egy „elnökségi számvevőszéket”, mely folyamatosan és aprólékosan ellenőrzi az elnökségi kiadásokat.

A szervezeti kereteket illetően a legkülönbözőbb megoldásokkal találkozhatunk. Egyes országokban egy-egy „főbiztos” kezében futnak össze a szálak; vannak, ahol már meglévő szervezetet bíztak meg ezzel a feladattal, máshol új intézményeket (is) létrehozhatnak (főleg Franciaországban) a meglévők mellett.

A triók prioritásaikat egyrészt korábbi elnökségektől öröklik, másrészt nemzeti érdekeik figyelembe vételével és egymás közti kompromisszumokkal alakítják ki. A hagyományos egyeztetéseken túlmenően a francia elnök tett kísérletet arra, lényegében sikertelenül, hogy a csehekkel kötendő politikai paktummal is megerősítse céljainak elérését. A francia nemzeti érdekek azonban több területen is komoly ellenállásba ütköztek – más elnökségi országok nemzeti érdekeivel, mint például a török csatlakozás ellenzése és a bővítési folyamat lassítása vagy a gazdasági világválság kezelésének eszközeként alkalmazott protekcionizmus, az EKB-hoz való viszony.

Komolyabb viták lényegében a nem várt események (grúz konfliktus, gazdasági válság stb.) körül alakultak ki; a főbb európai dossziékat, amennyire lehetett, halogatták vagy elhalasztották (a Lisszaboni szerződés ügye) vagy kompromisszumos megoldással oldották meg (klímapaktum) a vizsgált periódusban elnökségüket már betöltött országok. Ez egyben azt a veszélyt is rejti magában az EU-elnökség szempontjából, hogy népszerűtlen vagy kockázatos témákat egyik elnökség sem vállal fel szívesen, megoldásukat megpróbálja továbbhárítani (mint például a Lisszaboni szerződés ratifikációs problémáit a francia elnökség a cseh, illetve a svéd elnökségre).

A Mediterrán Unió körüli uniós huzavona a francia elnökség óta a vizsgált triók mindegyikén végigvonuló problémát jelent, főleg azért, mert a vizsgált elnökségeken belül

2. táblázat: Az elnökségi struktúrák összehasonlítása

	Meglévő, állandó intézmények és/vagy „főkoordinátor(ok)”	Külön létrehozott, ideiglenes intézmények és/vagy „főkoordinátor(ok)”
szlovén elnökség 2008/1	- Janez Lenarcic államtitkár (Európai Ügyek Kormányhivatala) - Külügyminisztérium - EU-s Állandó Képviselő	- CWG (kormányfő, pénzügyminiszter, külügyminiszter, közigazgatást irányító miniszter) - Operatív csoport és projektcsoportok
francia elnökség 2008/2	- SGAE (Európai Ügyek Főtitkársága) - Európai Ügyek Államtitkársága: Jean-Pierre Jouyet - Bernard Kouchner külügyminiszter - Gilles Briatta: a miniszterelnök európai ügyekért felelős tanácsadója	- „PFUE Sejt” (Florence Ferrari) - Pierre Heilbronn: PFUE koordinátor - SGPFUE: Claude Blanchemaison – a francia elnökség főtitkára
cseh elnökség 2009/1	- „Kormánytitkár”(?), majd miniszterelnök - Miniszterelnök-helyettesi kabinet: EU-ügyek miniszterelnök-helyettese (Alexandr Vondra, majd Jan Kohut)	
svéd elnökség 2009/2	- Cecilia Malmström: Európai Ügyek Minisztériuma - Frederik Reinfeldt miniszterelnök: Miniszterelnöki Hivatal - Carl Bildt külügyminiszter	COM-09: Kristina Zetterström
spanyol elnökség 2010/1	- Miguel Angel Moratinos kül- és kooperációügyi miniszter - Diego López Garrido EU-s államtitkár	n.a.
belga elnökség 2010/2	- Olivier Chastel külügyi államtitkár - Yves Leterme külügyminiszter, majd miniszterelnök	n.a.
magyar elnökség 2011/1	- Balázs Péter majd Martonyi János külügyminiszter	- EU Elnökséget Előkészítő Bizottság (miniszterelnök, a külügyi, az igazságügyi, a pénzügyi és a szociális tárca vezetői, személyügyi államtitkár); titkára Iván Gábor szakállamtitkár - Faller Jenő: KüM, az Elnökségi Felkészülés Pénzügyi és Gazdálkodási Önálló Osztály vezetője, szakállamtitkár - KüM, EU Koordinációs és Jogi Főosztály, Iván Gábor szakállamtitkár és európai igazgató
lengyel elnökség 2011/2	- Miniszterelnök/Miniszterek Tanácsa - Miniszterek Tanácsának Európai Bizottsága	- EU-elnökség Kormányzati Adminisztrációs Szerveinek Felkészítéséért Felelős Kormányzati Delegált - Költségvetési ~, Logisztikai és Biztonsági ~, Promóciós és Kulturális ~, Humánpolitikai Véleményező és Tanácsadói Csoport

Készítette : Dr. Túrke András István

Franciaországon és Spanyolországon kívül egyetlen ország sem lelkesedik iránta túlzottan. (Jelzésértékű, hogy ráadásul a spanyol elnökség alatt elmaradt a MU soron következő csúcsa.) A Mediterrán Unió egyrészt a Balti-tengeri Unió tervével (svédek, dánok, lengyelek), másrészt a Kelet-európai Unió tervével (csehek, magyarok, lengyelek) kon-

frontálódik. A kérdés nyilvánvalóan arról szól, hogy a zárt keretű EU-büdzséből mely régió kapjon több forrást – a többi rovására.

Emellett a „nagy államok” – Franciaország, Lengyelország – politikai ambíciói is előtérbe kerülnek, melyekkel szemben az EU büdzséből (mára Franciaországgal) a legnagyobb részt vállaló Németország mind pénzügyi, mind politikai okokból ellenérdekelt. Hasonló probléma a horvát csatlakozás kérdése, melyet hosszabb-rövidebb időintervallumban a vizsgált országok támogatnak, azonban Szlovénia a görög–macedón vitához hasonló pathhelyzetet idézett elő, és a látható jelek nem arra engednek következtetni, hogy a horvát csatlakozási folyamat gyorsításában lenne érdekelt, míg nemzeti érdekeit nem tudja érvényesíteni.

A nemzeti érdekek érvényesítésével, illetve az egyes elnökségek világpolitikai összefüggéseivel kapcsolatosan a részletek ismétlésén túl általánosságban leginkább csak köztudott törvényszerűségeket lehet megerősíteni. Egyrészt a nagyobb államok (pl. Franciaország) messze sikeresebben tudják érvényesíteni prioritásaikat, szemben a kicsikkel (pl. Csehország), akik csak eseti jelleggel számíthatnak diplomatáik ügyes manőverező képességére (pl. Szlovénia).

Másrészt a szomszédságpolitikai fejlemények hangsúlyeltolódásai szisztematikusan együttjárnak a földrajzi meghatározottságokkal (lásd: mediterrán kooperáció versus keleti partnerség).

Harmadrészt az előre nem tervezhető világpolitikai események formálását illetően az EU-n kívüli világ szereplői az épp aktuális elnökségre való tekintet nélkül rendre az önmagukban, az Uniótól függetlenül is jelentős szavú, „klasszikus nagyhatalmakkal” keresik az együttműködés és a tárgyalás lehetőségeit (lásd: grúz incidens).

A konklúzió zárszavaként elmondható, hogy a magyar elnökségnek mindenképpen célszerű a török csatlakozást lassítania és hatástanulmányolat készíttetnie az amerikai álláspont automatikus átvétele helyett – vagy legalábbis elkerülnie a konkrét állásfoglalást. Másrészt a horvát csatlakozási folyamatot pedig meggyorsítania. Kompromisszumos javaslatokat kell kidolgoznia, de elfogultsága révén nem biztos, hogy a legjobb közvetítő tud majd lenni a szlovének és a horvátok között. Nem lenne szerencsés viszont belebonyolódni a „régiók harcába”, és a kelet-európai együttműködés mellett „kampányolni” is csak a Mediterrán Unió és a balti-tengeri együttműködés iránt taktikusan kimutatott megfelelő érzékenység mellett célszerű – lehetőleg okos kompromisszumokat kötve a felekkel, hiszen a kompromisszumkészség a keleti tervek felé, még ha nem is a legmegfelelőbb formájában, de megnyilvánult például a Sarkozy – Topolánek paktumban is.

A magyar elnökségnek az ellenségeskedések szítása, szekértáborok szervezése és erősítése helyett egyfajta híd szerepet kéne betöltenie, melyhez kisállami léte ezúttal pozitívum, hiszen nem kell a „nagyhatalmi háttércélok” meglététől tartani, mint Franciaország vagy Lengyelország esetében. Ugyanakkor az olyan hagyományosan Magyarországhoz kötött témák, mint például a kisebbségpolitika kérdése ügyes csomagolással akár komoly EU-s figyelmet is generálhat, mivel a gazdasági recesszió természetes következménye általában a belső ellentétek felerősödése, ami a tucatszámú, hosszú távon sikeresen még nem rendezett Unión belüli konfliktuszóna felerősödése, kiterjedése esetén komoly veszélyeket rejthet magában az EU általában vett integritása szempontjából...

3. táblázat: Az elnökségek, triók közös prioritásai és töréspontjai az előzetes elnökségi célok és a világgazdasági események tükrében

	Főbb témák / események	Főbb témák: trión belüli ellentétek	+ Nemzeti érdek
német elnökség	- Lisszaboni szerződés	- horvát csatlakozási folyamat gyorsítása	- vendéglátó-ipari áfa csökkentésének elkerülése
portugál elnökség	- schengeni térség bővítése		- Mediterrán Unió ellenzése (plusz kiadás)
szlovén elnökség	- Koszovó kérdése	- horvát csatlakozás blokkolása	- horvát csatlakozási folyamat blokkolása (Pirani-öböl kérdése miatt)
francia elnökség	- energiapolitika és klímavédelem	- török csatlakozás ellenzése - bővítési folyamat lassítása - Mediterrán Unió erőltetése - grúz kérdés „európai” megoldása - „összeurópai válságkezelés”, protekcionizmus - közös klímapolitika gyorsítása	- vendéglátó-ipari áfa-csökkentése - e-áfa reformja
cseh elnökség	- klíma- és energiapolitika - migráció - Mediterrán Unió -ESDP/CFSP - pénzügyi-gazdasági válság kezelése	- bővítési folyamat gyorsítása - Mediterrán Unió ellenzése - grúz kérdés „USA-barát” megoldása - „nemzetállami válságkezelés”, protekcionizmus ellenzése	- „kevesebb EU, több USA” - közös klímapolitika lassítása (Kelet-Európa lemaradása miatt)
svéd elnökség		- török csatlakozást pártolása (cél : Nabucco projektben áttörés) - bővítési folyamat gyorsítása - Mediterrán Unió ellenzése - „liberális válságkezelés”, protekcionizmus ellenzése - közös klímapolitika gyorsítása	- balti-tengeri együttműködési stratégia ösztönzése
spanyol elnökség	- pénzügyi-gazdasági válság kezelése - klíma- és energiapolitika	- Mediterrán Unió pártolása, Kelet-európai Unió mellőzése - török csatlakozást pártolja	- lisszaboni stratégia - KAP - vízfelhasználás
belga elnökség	- Lisszaboni szerződés	- Mediterrán Unió mellőzése - török csatlakozás ellenzése (?)	- Afrika-politika (KDK)
magyar elnökség	- EU mint globális szereplő (közös logó és mottó)	- Mediterrán Unió mellőzése (pénzt von el a keleti térségtől), inkább V4, ill. cseh—magyar—lengyel híd (Kelet-európai Unió?)	- Nyugat-Balkán (horvát csatlakozás) - keleti partnerség - kisebbségpolitika
lengyel elnökség	- közös pont: tengereket érintő politika	- Mediterrán Unió helyett Kelet-európai Unió vagy Balti-tengeri Unió	
dán elnökség			
ciprusi elnökség			- török csatlakozást ellenzi

Készítette : Dr. Túrke András István

- Az elemzés bibliográfiáját az Europa Varietas Intézet kérésre megküldi. -

AZ EUROPA VARIETAS INTÉZET SZOLGÁLTATÁSAI

www.europavarietas.eu

Kül- és biztonságpolitikai, energiapolitikai (nemzetközi) demográfiai és migrációpolitikai témakörökben rendelhet tőlünk szakelemzéseket magyar, angol, francia nyelven. Különös figyelemmel kísérjük a frankofón és amerikai témákat, naprakész információt nyújtva. További kiemelt szakterületeink: átfogó európai uniós elemzések; az uniós elnökségek kutatása; Közép- és Közép-Kelet Európa kutatások.

Gyorselemzés

Az Europa Varietas Intézet megrendelésre a naprakész tájékoztatást elősegítendő gyorselemzéseket készít 1-4 oldalas terjedelemben.

Adott esetben napi szintű tanácsadást, felkészítést is vállalunk, adott hírek ún. gyorskomment (0,5 oldal) értékelését is.

Elemzés

Intézetünk megrendelésre átfogó elemzéseket, kutatásokat készít megközelítőleg 8-20 oldalas terjedelemben.

EuVI Elemzések : Tekintse át publikus elemzéseinket [itt](#).

Tekintse át a hazai szaksajtóban megjelent [szakcikkeinket](#).

Mélyelemzések

Intézetünk megrendelésre mélyelemzések készítését is vállalja megközelítőleg 30-50, (adott esetben 100-) oldalas terjedelemben.

CERPESC Analyses: Tekintse át francia/angol nyelvű publikus elemzéseinket [itt](#).

Képzések

Az Europa Varietas Intézet külön megrendelésre végez európai uniós ismeretekkel, és nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó képzéseket, tanfolyamokat, előadásokat.

Régiófigyelés

Intézetünk kiemelt feladatának tekinti, hogy Magyarország számára, illetve a nemzetközi kapcsolatok szempontjából különösen fontos régiókkal kiemelten is foglalkozzon. Hasonlóan kiemelt figyelmet fordítunk az Európai Unió tagállamaival kapcsolatos kutatásoknak, a változó világrend vizsgálatának (Egyesült Államok, Oroszország, Kína és a nemzetközi rend), illetve olyan kiemelt régiókkal kapcsolatos kutatásoknak, mint a Közel-Kelet.

Kockázatelemzés

Az Europa Varietas Intézet rendszeres időközönként megismételt (longitudinális) kockázatelemzéseiben nagy hangsúlyt fektet arra, hogy tényszerű és hiteles képet mutasson az egyes országok változó politikai folyamataiban rejlő kockázatokról.

Média

Intézetünk alapos, színvonalas de ugyanakkor közérthető publicisztikai jellegű politikai elemzések, háttéranyagok összeállítását is vállalja az írott és az elektronikus média számára.

Angol/francia/német/országi belpolitika események alapján is tudunk médiafigyelést végezni, akár egy speciális téma alapján.

Munkatársaink adott esetben külpolitikai és európai uniós témájú televíziós és rádiós szakmai műsorokban való közreműködést is vállalnak.

Tekintse meg az Europa Varietas Intézet Blogját [itt](#).

Bővebb információ : info@europavarietas.eu

EUROPA VARIETAS INTÉZET

<http://www.europavarietas.eu>

EuVI ELEMZÉSEK | ISSN : 2061-9812 | **Kiadó** : Europa Varietas Alapítvány – 1135 Budapest,
Szent László út 15. 5. em. 8. | **Felelős szerkesztő** : Túrke András István Ph.D |
© 2009-2010

Megrendelés : [info\(kukac\)europavarietas\(pont\)eu](mailto:info(kukac)europavarietas(pont)eu)

© Minden jog fenntartva. Tilos a jelen kiadvány egészének vagy egyes részeinek, valamint formai elemeinek és illusztrációinak felhasználása, a kiadó előzetes engedélye nélkül.

szlovén elnökség 2008/1 – <http://www.eu2008.si>
francia elnökség 2008/2 – <http://www.eu2008.fr>
cseh elnökség 2009/1 – <http://www.eu2009.cz>
svéd elnökség 2009/2 – <http://www.eu2009.se>
spanyol elnökség 2010/1 – <http://www.eu2010.es>
belga elnökség 2010/2 – <http://www.eutrio.be>
magyar elnökség 2011/1 – <http://www.eutrio.hu>
lengyel elnökség 2011/2 – <http://prezydencjaue.gov.pl>

eu

Europa Varietas Alapítvány
1135 Budapest, Szent László út 15. 5. em. 8.

info@europavarietas.eu
www.europavarietas.eu